HISTORIA VINLANDIÆ ANTIQVÆ,

seu

Partis Americæ Septentrionalis,

ubi

Nominis ratio recensetur, situs terræ ex dierum brumalium spatio expenditur, soli fertilitas & incolarum barbaries, peregrinorum temporarius incolatus & gesta, vicinarum terrarum nomina & facies

ex

Antiqvitatibus Islandicis in lucem producta exponuntur

per

THORMODUM TORFÆUM
Rerum Norvegicarum Historiographum Regium.

HAVNIÆ,
Ex Typographéo Regiæ Majest. & Universit. 1705.
Impensis Authoris.

APPROBATIO.

Seculi noſtri genius hic eſt: Recentia extollimus, Veterum incurioſi. Hinc non tam veniâ, qvàm publicô applauſu digni ſunt, qvi cum Nobiliſſimo Authore Hiſtoriam non minus, qvàm Geographiam Antiqvam, à tenebris vindicatam, luci reddunt. Hafn. d. [illegible] Sept; Anno 1705.

P. VINDINGIUS.

ILLUSTRISSIMO ET EXCEL-
LENTISSIMO
HEROI,
D^N. FRIDERICO
DE GABEL,
DN. DE BREGENTUED,
EQVITI AURATO
ORDINIS DANEBROGICI,
SACRÆ REGIÆ MAJESTATIS
DAN. ET NORVEG.
CONSILIARIO INTIMO,
STATUS ET JUSTITIÆ,
VICE-PROREGI NORVEGIÆ,
PRÆFECTURÆ AGGERSHUSI-
ENSIS ET FERRÖENSIS
GUBERNATORI REGIO,

IL-

ILLUSTRISSIME ET EXCELLENTISSIME DOMINE,

Annus, qvi hunc proximè præceſſit, ſeculi hujus qvartus, inprimis memorabilis, æternis faſtis jam ubiqve conſecratus eſt, cùm Auguſtiſſimus horum regnorum Monarcha, Rexqve hæreditarius, omnium noſtrûm Dominus Clementis-

iſſimus FRIDERICUS QVARtus inter Illuſtriſſimos Nobiliſſimosqve magnos Miniſtros, Tuâ qvoqve Excellentiâ, Illuſtriſſime Vice-Prorex, comitatus, a primis regni hujus, qvi ab ortu extenduntur, limitibus, Nidaroſiam usqve, Magni Patris glorioſiſſimæ memoriæ Chriſtiani Qvinti exemplô perluſtrare Clementiſſimè dignatus, totius populi, omniumqve ordinum effuſiſſimis ſtudiis, feſtis acclamationibus, & pro perpetua Majeſtatis

ſuæ incolumitate, flore
qve perenni, erectiſſimis
votis, ardentiſſimis preci-
bus, ſuppliciiſqve promiſ-
ſcuè exceptus eſt. Certè
partes iduum menſis Julii
ſexti & qvinti, interce-
densqve noctis in jubar
converſa umbra, præter
alia temporum momenta,
tunc mihi auſpicatiſſimè
illuxerunt, cùm in regio il-
lo tranſitu obſcuram hanc
& ignobilem villam ſacræ
Majeſtatis ſuæ reqviei Au-
guſtus noſter deligi paſſus
eſt, ubi mitiſſimos placi-
dis-

lissimosqve paternos avi-
tosqve vultus qvasi redivi-
vos, in Serenissima illa fa-
cie digna cum reveren-
tia contemplari, exqve
longo intervallo longè
perspicacius, qvàm in qvo-
vis nitido colore coruscan-
te speculo, recolligere li-
cuit. Cùm autem eodem
tempore Excellentia Tua
de antiqva Gronlandia in-
vestiganda, commerciis-
qve in freto Davisio insti-
tuendis, simul qvæstionem
moveret, ad priorem tan-
tùm partem respondi, vi-

 am-

amqve totiens tritam, ut ſcopo collineando minus idoneam, improbavi; aptiorem monſtrare juſſus, verendi regii Numinis præſentiâ præpeditus ſententiam ſuſpendi. Manè verò poſterioris diei Illuſtriſſ: T: Excell: verbis, ut in tanta celeritate pauciſſimis, expoſui: qvam tantum aberat, ut reprehenderet, ut etiam coràm proponere; mox etiam commendare, dignata ſit, qvam non ita pridem per epiſtolam Excell: Tuæ

fusius explicavi; Præfationi deniqve antiqvæ Gronlandiæ inserui. Posteriorem autem partem de freto Davisio navibus lustrando exempla domestica pluribus obvia externaqve satis enodant: constat enim illud jam dudum navigationibus ex Hollandia, Arngrimo qvoqve teste, etiam ex Anglia freqventari. Jam verò præsentem de Vinlandia tractatum, obseqvii erga Excell: Tuam humillimi, ingenuæqve venerationis

affectûs testem interpretemqve indubitatum, demisse offero. Cùm enim Tuæ: Excell: totius Norvegiæ inspectio suprema-qve administratio, qvam & summâ curâ felicissimè obis, commissa sit, curiosius rimari soles inter alia, qvæ ad ejus emolumentum pertinent, qvamcunqve gloriam gens hæc præteritis seculis sibi adstruxerit; qvam etiamsi florentissima nostri orbis regna affatim testentur, ad cumulum tamen acce-

dit laus apertarum per cives ſuos colonicos primitus Novi qvoqve partium, inter qvas hæc ipſa haud poſtrema. Fateor qvidem admodum jejunam iſtius notitiam ad nos perveniſſe, nam cùm hic ferarum ingens freqventia, exuviarumqve merces memorentur, ſpecies tamen nulla, ut, nec avium vel piſcium varietas, arborum paucisſima, herbarum genera nulla, aut alia ad terrarum deſcriptionem pertinentia notentur. Sed

cùm in ejus, qvi qvalemcunqve historiam scribit, potestate non sit, materiam sibi facundiorem deligere, qvàm acceperit, Ipsa me Tua Excell. hoc in defectu excusabit. Eam enim novi Excellentis animi Tui moderationem, ut, si etiam hic aliqvanto inconsideratius peccatum esset, benignam tamen imprudentiæ veniam indulgeret. Cùm autem illud erratum meum non sit, eâdem, qvam hactenus variis indiciis expertus

tus

tus sum, benignitatis Tuæ fiduciâ hoc, qvicqvid sit scripti, meqve ipsum unà, Excell: Tuæ patrocinio humillimè subjicio, utriqve gratiam, favorem, propensiorem voluntatem, protectionemqve imploro. Tuæ verò Excell: ut singula prospera longè uberiore & cœlo digna mensura ipse cœli Arbiter affatim largiatur, supplici mente, manu, calamo, devotè exopto,

ILLUST: atq; EXCELL: NOM: T.

Cultor humillimus

T. TORFÆUS.

Præ-

PRÆFATIO
AD LECTOREM

A condito reparatoqve orbe, si sacram historiam exceperis, ad præsens usqve seculum, nescio qvid majoris momenti literis proditum sit, qvam novi orbis inventio: cujus gloriam licet sint, qvi priscis Phænicibus & ab his prognatis Carthaginensibus adscripserint, firmioribus tamen testimoniis destituuntur, qvàm ut id omnibus usqveqvaqve persvadeant; qvæ si vel maxime admittantur, non tamen minorem laudem consecuti sunt, qvi eam tot inde seculis longâ oblivione sepultam perpetuæ luci restituerunt. Ingentem istam adoream, vir cæteroqvin satis nunqvam laudatus, Christophorus Columbus Genuensis, qvi Anno gratiæ

tiæ 1492 partem ejus aliqvam de-
texit, omnium primus consecutus
jam diu visus est. Nec minorem
Americus Vespucius Florentinus, qvi
qvinto post anno auspiciis Emanue-
lis Portugalliæ Regis eam ingressus
est, imò etiam majorem reporta-
vit. Sunt tamen, qvi partium ejus in-
ventionem prioribus seculis sibi arro-
gant: Veneti np; fratres, Nicolaus
& Antonius cognomento Zeni
anno Christi 1380, ultimô Norve-
giæ Regis Haconis, in ordine nomi-
nis, ut ille haberi voluit, sexti, re-
vera septimi; & ante illos duobus
retrò seculis, Madochus filius Gvi-
neth, Principis Valliæ frater, qvi cir-
ca annum 1170 colonias in Cana-
dam & Floridam eduxisse traditur.
Ex præsenti autem opusculo mani-
festum erit, neminem horum (et-
iamsi ea, qvæ de Zenis traduntur,
ve-

vera essent, de qvibus infra,) aperta primitus Americæ laudem sibi, ne posteritatem illis jure meritoqv asserere potuisse: cum illam glori am Gronlandi, Islandiæ cives colo nici, ipsiqve ex parte Islandi, utris qve, & Madocho qvidem ante ses qvi, & qvod excurrit, seculum, omni um primi præripuerint, atqve adeo ut non modô detectæ, raptimqv etiam insessæ, latèqve tandem cele bratæ Vinlandiæ, perqve vicinam ei Albaniam, seu Magnam Irlandi am, decantatæ religionis Christia næ (neqve enim per alios id priu fieri poterat,) decus & laudem im mortalem sibi pepererint. Inspic igitur, benevole Lector, biformem hanc Vinlandiæ descriptionem qvam tibi in præsens, non qvalem velim, sed qvalem accepi & possum offero, utramqve jejunam & ste

ri

lem, neutram invicem omni ex arte consonam, magis ut præsens rgumentum cofirmem, situmqve erræ ex annotatis indiciis aliis inqvi-endum relinqvam, & si qvid jus primigenia illa occupatione parum est, posteris retexem, qvamut perem me, vel utraqve, tibi satis-acturum. Priorem a principio ad ap: VIII Codex Flateyensis in hi-oria Regis Olafi Triggvini, &, ut pparet, alia etiam vetusta exempla-ia exhibent, qvam ex illorum ali-vo mutuatus, regni Sveciæ Archi-arius Clariss: Johannes Pering-kiold, Historiæ Regum Septentrio-alium Heimskringlæ a cap. CIV. d cap: CXII inseruisse videtur, cùm n exemplaribus, qvæ Snorrio Stur-æo vulgò adscribuntur, Kringla uta aut Jofraskinna, qvæ ex Biblio-

 the-

thecæ ædis S. S. Trinitatis H-
niensis penes me sunt, non
stent.

Posteriorem prioris seculi
bris antiqvarius Biörnus de Skar
sa Islandus, ex antiqvis monume
is, sed maximam partem ex Hau
legiferi (qvi anno 1334 decess
consummatissimo Originum Is-
landiæ libro & variis posterioru
temporum traditionibus collect
In eo utriqve conveniunt, qvòd
fine primi à nativitate Salvator
millenarii, vel principio seqvent
seculi visa, mox etiam detecta fu
rit Vinlandia, atqve ita de eo o
mnis dubitandi materia tollitur; di
sensus in cæteris tantum abest u
narrationis fundamenta evertat, u
magis etiam confirmet: cùm enim
conveniant in principalibus, varie

ta

Hæc circa particularia, eaqve minutiora facilè monstrat, diversos hos scriptores nec in falsis tradendis inter se conspirâsse, nec alterum alterius Scripta compilâsse. De tali argumento Clariss: Olaus Rudbeckius Atlant: suæ cap. 1. paragr: 2do erudite disserit, ex qvibus pauca adscribam, postqvam enim præmisisset dissertatiunculam de abstrusa fabulis & ænigmatibus implicata scribendi ratione, hæc subjicit.

„ Verum enimvero & alios reperire licebit, qvibus non tantum hæc abstrusa scribendi ratio, sed etiam clarissimis verbis omnia proponens historia, maximè si diversos scriptores in nonnullis rebus ab invicem discrepare contingat, pro inani commento erit. Qvid si talibus rem u-

» nam eandemqve diversis tempo-
» ribus narrandi necessitas impo-
» natur, an credimus eos semper
» eodem ordine, totidemqve ver-
» bis, necnon rerum qvarumvis
» minutissimarum enumeratione
» pari ad ungvem usuros esse? Mi-
» nimè; Profecto ne qvidem inter
» sese hoc modo qvatuor Evange-
» listæ consentiunt, utut in veri-
» tate & omnibus doctrinæ cæle-
» stis capitibus admirandus sit eo-
» rum consensus. Libri qvoqve
» Regum, & qvos in Veteri Fœdere
» Paralipomenon vocant, & si tem-
» porum eorundem acta notent,
» verbis tamen & rerum copia non
» nunqvam ita discrepant, ut ad hi-
» storiam plenè perfectèqve traden-
» dam, alteri alteris mutuam qvan-
» doqve operam præbere tenean-

tur. Itaqve ad veritatem eruendam, sufficerit sane primaria rei capita indagasse: in cæteris enim gravior est scriptorum dissensus, qvam ut veritati sua luce radianti officere debeat: id qvod illustri exemplo adhuc uberius declarandum veniet. Moses diluvium longè accuratissimè nobis delineavit, & occasionem, causas, modos, temporis moras, hominesqve post illud superstites diligentissimè notavit, eadem postmodum res sub fide traditionis ad ipsos qvoqve paganos evulgata est, verum & temporis longinqvitate, & sublestâ narrantium fide, multos magnosqve hiatus, nonnunqvam etiam interpolationem, ut & mutationem multam accepit. Deinde post-

qvam

„ qvam variorum de cataclysmo
„ relationes in medium protuli
„ hæc tandem addit. Qvid? qvo
„ hæc ipsa penitius perpendere vo
„ lenti jam illud, ut nemini ante
„ cogitatum, ita fidem omnem su
„ perans patefiet, inesse his Scri
„ ptorum inter se discordantibus
„ narrationibus certissimum qvod
„ dam consensus ac etiam veritatis
„ ipsius fundamentum, divina velut
„ providentia positum: nam ut eos
„ qvi rem eandem, iisdem plane
„ verbis & eodem ordine ac ap-
„ paratu narrant, pro alienorum
„ laborum (unum excipe, qvi re-
„ liqvis tempore fuerit prior) com-
„ pilatoribus habemus; sic qvo-
„ qve si Chaldæi, Scythæ, Græci &
„ Ægyptii, cum ipso Mose, vel
„ alio diluvii scriptore verbis ac

bus prorsus consensissent, hanc indignam censuram effugere nusquam potuissent: ac tum quidem non multorum, sed unius tota hæc stare videretur testimonio atque fide. Verum qvoties unam aliquam rem, de qva inter se conveniunt, diversi diversâ ratione explicant, facile apparet eandem a pluribus conspectam aut perceptam, sed non æqve certâ ab omni parte fide, nec etiam diligentia pari ab omnibus ad posteros propagatam fuisse. Interim tamen id, in qvo rei cardo vertitur, & plurium testimoniis confirmatum manet, & nos qvoqve de se minus dubitare sinit.

Verum majore prologo, qvam res exigit, diversitatem harum nar-

rationum excuso, est enim admodum exigua, & levi negotio perpenditur.

I. Codex Flateyensis visas nec aditas novas terras Biarnio Islando; inspectas Leifo, nominibusq; insignitas tradit. Biornus de Skardsa, de Biarnio tacet, cætera confitetur: levis est dissensus, an eas in reditu e Norvegia Leifus adierit, an ex Gronlandia ad eas inspiciendas solverit.

II. Cod: Flat: Thorvaldum Eirici Ruffi filium, proximum ab eo illas lustrasse, sagitta demum a Skrælingis transfixum: Biornus ab unipede minore verisimilitudine tradit, inducit enim fabulosam unipedum patriam.

III. Cod: Flat: Thorsteinum ejus fratrem post ejus obitum navi-

ga-

ationem eò instituisse: Biornus ante ejus obitum id factum statuit. Codici majori debetur fides, primo enim exponit uxoris ejus obitum, conditiones, & tandem qvomodo Karlsefnio nupserit.

IV. Cod. Flat. tertiam expeditionem in Vinlandiam duce Karlsefnio, (Thorsteinus enim eò non pervenerat) describit. Biornus enucleatius omnia exseqvitur; errat tamen in eo, qvod Thorvaldum inter socios ejus recenset, qvi prius cæsus erat; nec magis fidem meretur, illum Marklandiæ & Hellulandiæ nomina imposuisse, aliis certè locis dedisse videtur.

V. Cod. Flat. qvartam Vinlandiæ repetitionem solus exponit, qvam Biornus in Hauki libro non invenit, optimè tamen consistit,

noviſſima enim erat, videturqve Freidis Eirici Ruffi filiam utriqve interfuiſſe, poſteriori efferatam ferociter ſævivisse, minutiores circumſtantias non excutiam; non enim tanti eſt, annône uno aut altero diſcrepet inventio iſtarum terrarum, aut Eirici Ruffi vitæ exitus, & ſimilia. Qvæ verò de ſitu Vinlandiæ controverti poſſunt, in notis, qvanta potuimus deligentia, diſcuſſimus. In eo enim terrarum Americæ Septentrionalis ambitu qværenda eſt, ubi ea vel provemiunt vel ſibi conſiſtunt, qvæ hic deſcribuntur, terrarumqve indoles his conſentanea reperitur, an verò illa ratione cæli, cui Eſtotilandia ex vulgari opinione ſubjicitur, ipſi competant, valde dubito.

Non me latet Bunonem, in no-

tis

sis ad Philippi Cluverii introductionem in universalem Geographiam lib. VI. Cap. 12 negare, in illis Americæ partibus (Canadam describit) Estotilandiam exstare, vel etiam in vicino mari insulam Frislandiam unqvam exstitisse; non modo suffragante Henrico Kippingo Institut. Polit. lib. I. Cap. 20 p.m. 73. sed omnem iis situm abrogante his verbis: Frislandia & Estotilandia nusqvam gentium sunt, qvicqvid Zeni Veneti in maritimo itinere nobis persvadere voluerint: Buno tamen, notis dicti operis, lib. III cap. XX. paragraph. 4. p. 209 a se diversus, tradit Gronlandiam per fretum Davis ab Estotilandia Americæ separari. Mihi de nomine nulla lis est, cúm Sanson d' Abbeville, recentioresque Geographi, Novam Terram,

ram Laboratoris & Eſtotilandiam pro ſynonymis agnoſcant, freto Hudzonis adjacentem; diverſam tamen hanc eſſe ab illa, qvam Zen deſcribunt, vel inde ſuſpicor, qvod illam mille amplius milliaribus ad occaſum vergentem à Friſlandia disjunctam perhibent: cùm tamen Frislandia ſub gradu æqvatoris 62 longitud: circiter 342, Eſtotilandia lat. 58 long. circiter 290 vulgo collocetur, longius igitur in Americam eos progreſſos oportet, ibiqve eam, qvam deſcribunt, Eſtotilandiam inveniſſe; terram certe ſpatioſam, qvippe Islandiâ paulò contractiorem, ſed fertilitate, utpote ſub mitiore cœlo, ſuperiorem, dititiſſimam, & omnibus rebus, etiam auro & variis metallis, abundantiſſimam, urbibus, arcibus, oppidis & ſplendidis ædificiis conſpicuam,

qvod

qvod nescio, an in barbaras illas gentes istis seculis qvadret. Accedit insulæ Drogii, & vastissimarum terrarum, inde in austrum africumqve projectarum, qvæ alterius orbis speciem repræsentent, evulgata descriptio; qvæ opinionem suggerunt, eos in Americæ septentrionalis partes fuisse delatos. Eos autem, qvi posteriori tempore extrema septentrionalis Americæ detexerunt, persvasos eandem illam Estotilandiam, qvam illi decantant, assecutos fuisse, in nomine, situ licet diverso, acqvievisse: certè lemborum fabrica, barbaris istis gentibus (Skrælingis) familiaris, hoc ipso scripto ad lineam expressa, isto seculo tam remotis gentibus forte prorsus ignota, etiam mihi persvaderet, istos fratres in illum delatos oceanum, partem aliqvam Americæ attigisse,

si certus illorum monumentorum is Hoc prius typis descriptum fuisse, qvàm gentium istarum notitia latius sparsa, impostoribus uberiorem comminiscendi materiam mentiendiqve facultatem præbuit. Jam verò ob crassa crudaqve figmenta fabularumqve portenta, qvibus repletum est, totum illud sub tantorum virorum nomine, ad authoritatem conciliandam, posterioribus temporibus confictum existimo, gnarus, ut alios reticeam, erroris Blevkenianæ, muscæqve impudentioris Martinerianæ audaciæ, qvorum uterqve itineraria sua in Islandiam & Gronlandiam (& hic posterior gloriosissimæ memoriæ Regis FRIDERICI TERTII tempore, eò se profectum nugatur, cùm tamen nesciam, an alter Islandiam, neuter certè Gronlandiam unqvam viderit) stupen-

stupenda temeritate typis excusa eam, apud qvos multos, & hic qveqve posterior apud Clarissi. Olaum Rudbeckium, fidem & æstimationem haud exiguam meruit. Portento simile est, urbem insulæ Frislandiæ primariam, tanta piscium copia abundantem extitisse, ut Belgæ pariter ac Britanni, nec non Angli, Scoti, Norvegi & Dani copiosi eos peterent, & insulani ex iis ingentes opes cumularent: nihil tamen in harum gentium annalibus de iis, & ne vestigium de ipsa Frislandia & commerciis cum incolis usqvam exstare: in Norvegis qvidem aut Islandis, qvi in illorum terra & aulis freqventes bellis etiam adhibebantur, alii commercia exercebant, constare, in ditione unqvam fuisse Frislandiam, sibiqve vi à Zichinno ereptam, nec unqvam (qvod tamen

regibus insolens) non dicam recu-
peratam, sed ne quæsitam quidem
aliu ad obseqvii reductionem tenta-
tam. Regeris mentionem ejus a-
pud Geographos celebrari: Johan-
nes enim Laurentius Anania in suas
Fabrica del mondo tradit, eam suo
tempore piscibus admodum opu-
lentam fuisse, eoqve nomine à Sco-
tis & Britannis commerciis freqven-
tatam: relatumqve sibi à Jona Bri-
tanno, Jacobi Cartheri, qvi primus
Novam Franciam Anno 1534. in-
venit, propinqvo, qvi eam ipse in-
gressus sit, qvod cives illius per-
qvam humani ergaqve exteros be-
nefici sint, id qvod Johannes Bote-
rus confirmet. Johannes Antoni-
us Maginus insuper testatur, qvod
suo tempore Angli magna insula-
norum lucro commercia exerceant. Hæc qv
ipsamqve insulam Vest-England, seu
occi-

licam recu-ccidentalem Angliam nuncupent,
m quidem meminit & ejus Ortelius pag. 90.
ncem tert-rtius pag. 56. Johannes Miritius in
ejus opusculo Geographico Anno 1590.
ri Johan-ito, cujus verba Arngrimus Jo-
suas in suas Crymogææ lib. III, pag. m. 190.
, eam sub-ducit suamq; sententiam de sin-
lum opu-lis subjicit. Mercator autem &
hinc à Sco-ondius ulterius progressi, urbes
s freqven-rislandiæ propriis nominibus ex-
Jona Bri-imunt. 1. Metropolin, insulæ
vi primus ognominem. 2. Sorand. 3. Oci-
1534. in-ar. 4. Sanestol. 5. Crodme. 6.
m ipse in-offais. 7. Campo. 8. Rane. 9.
illius per-ondendon. 10. Rovea. 11. Ande-
teros be-ort. 12. Cabaru. Parvæ qvoqve
nes Bote-sulæ circa Frislandiam recensen-
Antoni-ur. 1. Ilofo. 2. Jedeve. 3. Venai.
ur, qvod-Monaco. 5. Spirige. 6. Streme.
a insula-. Ibini. 8. Duime. 9. Porlanda.
xerceant, Hæc qvin doctissimi viri, Buno &
gland, seu C Kip-
occi-

Kippingus legerint nullus dubito

non tamen permoveri poterant,

ullum iis pretium statuerint: ne

recentiores Geographi ut illis le

cum in suis descriptionibus conc

derent. Ego certe qvi rerum No

vegicarum historiam ex fide dign

documentis undiqve collegi, nu

qvam hujus Frislandiæ mentione

inveni, inficior itaqve eam Norv

gis unqvam fuisse subjectam, a

fabulas igitur referendum est, qvo

de bello Zichinni cum Norveg

ibi traditur. Nec magis qvod

Islandia & adsitis insulis scripsit,

consistit, omnium enim seculoru

experientiæ repugnat, de qvibus i

spici poterit Arngrimus Jonas Sp

cimine Islandiæ part. 2. memb.

pag. m. 140. & seqq. ut & Theodo

rus Thorlacius Dissert. de Islandia

qv

dellus dubitando lectori, satisfaciens
poterant, omissis itaqve iis qvæ de Gronlan-
fuerint: nec absurda scriptor ille prodidit,
ut illis lo Ivari Bere viri istarum rerum
ribus conc peritissimi descriptione longe alie-
rerum No ut & aliis, puta de Grislandia
x fide dign landia & Icaria istarumqve ter-
ollegi, nu ignoto nec unqvam detecto
mentionem adjecit, gloriam inventæ pri-
cam Norvegorum Vinlandiæ, Gronlandis, Islan-
jectam, a qvo Norvegorum soboli propri-
n est, qvo illibatamqve relinqvimus: nec
Norveg tantum, sed etiam promul-
is qvod inter istas gentes Christianæ
scripsit, religionis laudem adstruimus. Ari-
seculorum enim Maris filius Islandus in Ir-
qvibus in landiam magnam non procul à
Jonas Sp landia (qvàm aliàs Albaniam
memb. Hvitra manna land vocant ab
x Theodo ibernia seu Irlandia sex dierum
e Islandia navigatione, occidentem versus di-

determinatam, teste libro Originu
Islandiæ part, 2 cap. 22. pag. 16
qvæ distantia haud multum a Phi
lippi Cluverii rationibus differt, q
spatium illud Canadam usqve ad
milliaribus lib. VI. cap. XI. pag.
419. metitur,) tempestate pul
Christianis ibi sacris initiatus dic
loco traditur, id vero ante annu
Christi 1000. introductamqve
Islandiam Christianam religione
factum oportet, erat enim U
Skialgi, ejus qvi primus Reykiane
am occupavit, pronepos, cumq
nec illo tempore Gronlandia, n
dum ista magna Irlandia Christi
nis sacris imbuta fuerit, necesse
dum ille ibi detentus erat, (detin
batur autem qvoad vixit,) pro
mulgata ibi fuisse sacra mysteria
qvorum is tunc particeps fieba

tum

Origin
pag. 6
ulitum a Pl
differt,
husque ad
XI. pag.
state pul
tatus dic
ante annu
ctamque
religione
enim U
Reykiam
s, cumq
landia, n
a Christi
necesse
t, (dum
ixit,) pr
mysteria
eps figh
tum

Hunc vero factum conjicio per Jonem, sive Johannem, Episcopum Hibernum, qui, sedente ad cathedram Schalholtinam Isleifo, primo totius Islandiæ præsule, inter annum 1056 & 1080 eò venit, inde in Vinlandiam profectus Evangelium prædicasse, multosque Christo lucratus, tandem supplicio affectus [illegible] perhibetur; de quo cap. [illegible] Vinlandiæ XVI. Hic itaque [illegible] solum Vinlandia, quæ [illegible] ab ipso Adamo Bremensi scri[illegible] celebrari meruit, sed etiam hæc [illegible] magna Hibernia innotuit, & [illegible] narratio de hoc Aro [illegible] [illegible] ex relatione Orcadensis Comitis Thorfinni, qui anno [illegible], ab Islandis excepta, [illegible] publicata, in qua [illegible] rela[illegible] [illegible] conjectura est;

est, plures etiam Christianos ex Hi-
bernia, & aliunde, ad propagan-
dam religionem à prima terra-
rum istarum notitia eò concessisse, li-
cet Islandi & Gronlandi ignorarent.
Id tamen sic notatum est, Ericum
deinde primum Gronlandiæ Episco-
pum seculo posteriore, anno circi-
ter 1121. Vinlandiam, ut annales
nostri celebrant, quæsivisse, (non quo
alio fine, quam ut Christo lu-
crum operaretur,) involvisseque re-
ligionem, cum in illa inquisitione pe-
riisse. Sed longè ante cum Biorno
Breidvikingensium athleta fuisse
in Vinlandiam, certe terram ali-
quam Americæ septentrionalis pe-
tens pervenisse, auxilioque & auto-
ritate popularem suum Gudleifum
Gudleifi filium, cum universa
societate nautica præsenti vitæ dis-
[illegible]

ine eripuisse dicto cap. indicatum
st. Hi sunt illi, qvos Sanson d'Ab-
eville in descriptione Virginiæ
ag. 14. Gasconem qvendam, per
Gascones intellexisse, nobis sugge-
t, scribit enim cum sibi confir-
asse, se probaturum Gascones
n Nova Francia fuisse annis qva-
ringentis vel qvingentis anteqvam
aro de Lerg. aut Johannes Veraz-
anus eo pervenerunt, pervenerunt
utem prior anno 1518. posterior
542. qvod tempus cum ex annuf-
um conveniat, cum seculo, qvo
primum terræ istæ detectæ sunt,
magnam scriptis nostris authorita-
tem confert: ut nihil dicam de par-
te Novæ Franciæ, qvæ ad mare ac-
cedit, Norumberga, ab urbe cog-
nomine, ut placet Cluverio ita di-
cta, qvam Buno in notis ad cun-
dem

dem locum, qvasi Norvegiam, i[...]
coloniam è Norvegia eò deducta[...]
interpretatur. Planum est po[...]
Christophori Columbi tempo[...]
nullam Novæ Franciæ parte[...]
Norvegis infestari, nomen for[...]
terræ priscis temporibus ab iis [...]
dictum remansit. An vero urbs [...]
la ante Gallorum adventum, co[...]
dita fuerit, mihi nondum liqve[...]
certe si illis prior excitata est, or[...]
nem à gente astruere videtur, [...]
posterior, à territorio in qvo [...]
est, illud vero ex veteribus coloni[...]
Ex his cum abunde demonstratum [...]
fit, illam partem Americæ, primo [...]
qvod æræ Christianæ millenarium [...]
excedit, seculo, late per septentrio[...]
nem occidentemqve celebrem fa[...]
ctam, qvo fato, succedentibus seculi[...]
lis usqve ad Columbi tempora, ta[...]

crassa[...]

crassa caligine mersa delituerit, me quoqve latet: illam penitus exploraturum experientissimum Nordmannorum Principem, ut tradit Adamus Bremensis, Haraldum Strenuum sive Imperiosum, in glacialem Gronlandiæ oceanum tempestate abreptum, re irrita rediisse. Ex ejus relatione colligo, qvi si ejus indolem dotesqve accuratius inspexisset, procul dubio composita cum Danis lite unctiorem prædam eamqve innoxiam, & periculi forte expertem, sibi comparasset, opesqve & potentiam toti septentrioni formidabilem; sed diuturno implicitus bello tantæ ignotæqve rei non vacabat. Ad illam qvoqve partemqve ejus Vinlandiam, seculi tertii anno 88. missum ab Eirico ejus nominis secundo Norvegiæ Rege

 cog-

cognomento Prestahatan, (Græ
μυσυχλησγυ verterent) inqvirendan
Rolfum qvendam, adqve istam na
vigationem suppetias ab Island
anno seqvente exactas, Arngrim
Crymog: lib. III. pag. m. 119.
seqq. conjectat, duobus tantum se
culis, ante detectam à Columb
australis Americæ partem. Nih
itaqve absurdi habet qvod de Ma
docho ad annum 1170. superius re
tulimus: nam plures gentes ho
temporum tractu colonias eò mi
sisse vero consentaneum est: nec
scio qvomodo Thorfinno Orca
densium Comiti, rerum etiam mi
rantium (ut in Ario apparet) no
titia, ex istis terris secus obtigeri
Ex adverso si his seculis (de tertio
enim agimus sub Eirico Secundo
Norvego Rege) fama istarum pe

ren

ennuit, quomodo illa Henricum Septimum Angliæ Regem, omnesque ejus [illegible] exinde seculis [illegible] placuerit. Constat enim Columbum [illegible] consilia sua aperuisse, [illegible] operam obtulisse; quorum is minime [illegible] [illegible] temporumque priorum circa hanc materiam cognitionem habuisse. Mihi persvasum est, omnes peregrinos a barbaris istis vel interfectos vel expugnatos, residuosque [illegible] & egressu prohibitos, & qui deinde accesserunt, pariter trucidatos, hancque ob causam memoriam veterem istarum gentium, quæ subito interciderit, apud ipsos tantum Islandos consecratam: Grœnlandos certe & Islandos [illegible] & [illegible] [illegible]

nos possessione terrae cessisse, hinc l-
gimus; non sponte sed inuitos, q
tamen ante annos Vestrinbigdam Gron-
landiae à Skraelingis vastatam d
rius restaurari Norbo igitur
Celebri Gronlandiam gentes
Gronlandis proxim sed p
ex Samogedis
vitae genus ipsis familiare
ostendit
& adm sim-
utrique facie
& discrepant tuguri
utrique & corpora pellibus ferarum
tuguria, Solem pariter adorant,
num argentum ignorant
specula,
& utrique fa-
& Islandi &
destinata
a, crudae utrisque carnes esca, in-

de

adnatus perpetuus fœtor, & si-
ge præterea inter eos concurrunt:
nec transitus, qvantumvis monti-
bus & intercedentibus desertis im-
peditus, omnino, feras præsertim
persequentibus, invius, qvem et-
iam stratâ glacie freta sinusqve con-
tinuo gelu crustati pontis instar
præbent; nec infinita inter gentes,
utpote contractioribus gradibus
diversitas, distantia, intercedenti-
bus qvoqve ad Svalbardum genti-
bus, interstincta, testante Gron-
landiæ nostræ cap. V. in fine.
Adstruunt, præter hæc, originem,
animalia utrisqve communia, ab
importatis in Gronlandiam, bobus
puta & eqvis, diversa; qvæ Ame-
rica, ante Hispanorum accessum
ignoravit, ad qvorum etiam boa-
tus & hinnitus incolæ horruerunt,

Samo-

Samogetarum itaqve ſoboles barbari iſti videntur, tandem, ſive ignota hactenus terreſtri viâ, in extrema Americæ, ſive navigiolis ſuis (qvibus à mari nullum periculum) à ſe ipſis adinventis delati. Nec tamen protinus cæteras Americæ partes ab iis excultas, gentesqve ab horum natura moribusqve diſcrepantes, ab his prognatas exiſtimem, qvarum varietas originem qvoqve variat, de qvibus utpote extra Scopum, nihil nobis diſputandum. Qvod ſi qvis idem de ultimo libri hujus capite, qvod prodigia Frodarenſia perſeqvitur, judicium ferat, ſciat nos occaſione qvam ibi memoravimus eò fuiſſe provectos, ut varietate qvadam, feſſos legentium animos recrearemus, qvibus qvisqve pro ſuo ingenio, pretium,

no-

obis haud invitis, statuere poterit. Cumqve non plura succurrant, qvæ notatu digna animadverti, hæc qvaliacunqve humanisse Lector boni consule, fave,

Vale.

Elen-

Elenchus Capitum in præsentem Vinlandiæ historiam.

Cap. I.

De detecta primum Vinlandia ejusq; deinceps inventa, occasione. Pag. 1.

Cap. II.

De Vinlandia inventa à Leifo. P. 3.

Cap. III.

De inventis [illegible], agrestibusque uvis Leifique reditu. P. 5.

Cap. IV.

De Profectione Thorvaldi in Vinlandiam, lustratisque ejus partibus, repertisque novæ gentis quibusdam, cæde Thorvaldi, redituq; in patriam. Pag. 10.

Cap.

Cap. V.
De Thorsteini, Leifi fratris, Vinlandiam invisuri, laborioso simul & irrito itinere, repulsu in Gronlandiam, exortâ peste, ejus morte, & prodigio. Pag. 14.

Cap. VI.
De profectione Karlsefnii in Vinlandiam, mercaturâ inter eum & Skrælingos, indeq; exortis dissidiis, quæ in apertum bellum eruperunt. P. 18.

Cap. VII.
De quartâ expeditione in Vinlandiam, ducibus Thorvardo Freydisis marito, & duobus Islandis, Helgio & Finbogio, Freydisisque immanitate, Karlsefnii in Islandiam reditu & prosapiâ. Pag. 23.

Cap. VIII.
De Leifi itinere in Norvegiam, ad Regem Olafum Tryggvinum, inventâque in reditu Vinlandiâ & religionis

Christianæ felici in patriâ promulgatione. P. 30.

Cap. IX.

De Thorsteini Leifi fratris in investigandâ Vinlandia irrito conatu, repulsu in Grönlandiam, nuptiis cum Gudride Thorbiorni filia, ejus educatione & majoribus in Islandia. P. 33.

Cap. X.

De fœminâ qvâdam fatidicâ, ejus habitu, & in arte Seidica peritiâ.

Cap. XI.

De contagioso inter nautas Thorsteini exorto morbo, ejus morte, prodigio, & in Gronlandiâ prisco sepeliendi ritu, adventuqve Karlsefnii, & nuptiis cum Gudride. P. 42.

Cap. XII.

De profectione Karlsefnii in Vinlandiam, ejusdemq; expeditionis sociorum, Biarnii nempe, Thorhalli, & Thorvardi.

vardi Eirici Rufi generi, filiiq; Thorvaldi. P. 49.

Cap. VIII.

De Thorhallo Venatore in Hiberniam propulsô, servitioq; ibi ad finem usqve vitæ multato, Karlsefnii cum sociis Vinlandiæ ulteriore investigatione, terræ illic aqvarumqve fœcunditate, Skrælingorum habitu, mercaturâ, & inde exortis dissidiis & bellis, qvæ tamen Skrælingorum majore damno finiebantur. P. 53.

Cap. XIV.

De cæde Thorvaldi, Eirici Rufi filii, ab unipede qvodam perpetratâ, Karlsefnii in Straumsfiordo per tertiam hyemem mansione, nativitate Snorrii ejus filii, captivitate duorum Skrælingorum, Biarnii Grimolfini periculosâ navigatione in oceano Hibernico, & ejus adversus Islandum qvendam in summo vitæ discrimine integritate, reditu

Karls-

Karlsefnii in Islandiam, ejusqve progenie. P. 61.

Cap. XV.

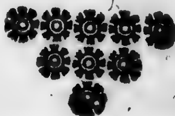
Adami Bremensis relatio de Vinlandiâ, his cohærens, sed in situ magnâ hallucinatio, qvam Olaus Rudbeccius ad Finnlandiam haut felicius retulit, relatio de situ Irlandiæ magnæ, Arioqve Islando, & pice Grönlandorum. P.66.

Cap. XVI.

De Jone Episcopo Saxonicô, & Erico Gronlandiæ antistite in Vinlandiam profectis, ut & de Gudleifo Gunnlaugi filio. P. 70.

Cap. XVII.

De prodigiis Frodarensibis. Pag. 76.

Cap. I.

De detectæ primum Vinlandiæ, ejusqve deinceps inventæ occasione.

Herjulfus ille, qvi anno CMLXXXV. Eiricum Rufum ex Islandia secutus, Herjulfsnesiam occupavit, filium habuit no-ine Biarnium, ex uxore sua Thorgerde, i in tenera statim ætate ad exteras na-nes profectus opibus & experientia au-batur; moras autem hybernas vel in teris, vel apud patrem, per vices age-consveverat, decreveratqve hanc hye-em intra penates paternos transigere; m autem redux in patriam eum in ronlandiam concessisse eadem æstate, qve sedem posuisse, cognovit, pertinax

 rece-

receptæ consvetudinis cultor, etiam in
Gronlandia, ignota licet, recensqve inven
ta terra, domoqve paterna se hyematu
rum affirmabat; itaqve navim ignoto ma
ri commisit, nulli nautarum prius sulca
to; triduum navigando exactum, qv
præter cælum aqvasqve nihil conspectum
est, tum vero aqvilone flante caligo pro
spectum per complures dies & navigatio
nis simul dirigendæ notitiam adimebat
qva discussa, expansis velis per integrum
diem noctemqve navigatum est, donec
terra ignota appareret, ad eam igitur pro
pius accedentes, ut montibus destitutam
silvis consitam, collibusqve humilibu
depressam adnimadvertunt, versis veli
eam deserunt. Biduum inde ferenti ly
bonoto datum, donec alia terra in con
spectum veniret, plana, silvisqve abun
dans, qvam cum diversam à Gronlandiæ
montosæ nivosæqve habitu navarchus ag
nosceret, nautis petentibus, ut ascenderet
aqvasqve & ligna inde desumeret, venti
licet subsidentibus, non tamen exorari
passus est, qvapropter etiam reprehensio
nem aliqvalem incurrit. Inde cum so

visset

iſſet, Africo per triduum carbaſa inflantе uſus, aliam adhuc terram montibus ditis, faſtigiisqve albicantibus, offendit; hanc etiam cum propius acceſſiſſet, inſulamqve deprehendiſſet, velut inutilem præteriit. Jamqve vento invaleſcente vela contrahi juſſit; qvatuor dies hoc curſu tranſacti; tum demum terra qvarta conſpecta eſt, qvam ex aliorum relatione Gronlandiam judicabat, adqve eam navem applicans pervenit ſub veſperam ad promontorium Herjolfsneſiam, ubi pater ejus habitavit; navigationeqve felicius abſoluta, qvam prudentius ſuſcepta, deſtitit deinceps perigrinari, manſitqve apud patrem, qvoad is vixerat, prædiumqve à morte ejus incoluit.

CAP. II.

De Vinlandia inventa à Leifo.

Ad Norvegiæ Comitem Eiricum Haconis filium Biarnius Herjolfinus è Gronlandia trajiciens cum perveniſſet, hoſpitaliter primo exceptus, mox

aulicorum ejus numero inſcriptus eſt, retulitqve, qvas terras ad id tempus, nemini, qvod ſciret, acceſſas viderit, reprehenſus ex parte, judicio vulgi, ut parum in iis explorandis curioſus. Æſtate proxima, in Gronlandiam transfretavit, ſæpiusqve de inqvirendis illis regionibus ſermo inſtitutus eſt. Ad eum igitur Leifus Fortunatus de Brattahlide profectus, navem ejus emit, navalibusqve ſociis triginta qvinqve conductis, patrem oravit, ut iis ad inqvirendas noviter viſas terras ducem ſe præbere vellet. Eiricus ſenilem ætatem, incommodis maris tempeſtatumqve, minus qvam in flore juventæ, ſuſtinendarum idoneam excuſabat; tandem urgenti filio, fortunæ, illi ſupra familiæ ſortem faventioris, fiducia ceſſit, domoqve profectus, non procul à nave, nutante eqvo, deturbatus, pede valde luxato, ſiniſtriora ominatus, haut ſibi fata plures terras inveniendas, qvàm eam, qvam jam incolerent, deſtinaſſe reſpondit, domumqve rediit, Leifo cum ſociis deſtinata perſeqvente, qvos inter vir qvidam auſtralis, (hac enim nota Germanos ſcriptores antiqvi intelli-

elligunt) nomine Tyrker, memoratur. Prima iis se conspiciendam præbuit terra Biarnio novissime visa, qvam propius accedentes scapham expediebant, ascendenesqve supra montes, perpetuis nivibus bductos, infra velut continua petrâ, ad mare usqve, constratam, ideoqve plane nutilem observabant. Tum Leifus: Biarii qvidem incuriam correximus, exploando terram; ei igitur nomen ab indole a impertiar, vocabiturqve Hellulandia, d est, terra petrosa. Inde digressi aliam teram reperiebant; qvam similiter conscenentes, planam eam nec altioribus marinibus undas coërcentem, passimqve silis virentem, arenisqve albis consitam eprehenderunt: Eam Leifus à planitie Marklandiam appellavit (inde patet, non, qvibusdam placet, vocem mark regioem, sed planitiem vel planam regionem otare.) Inde post exiguam moram solentes, aqvilone per biduum carbasa inante terram denuo conspexerunt, cujus oreali lateri insula prætexebatur, adqve m, nave admota, sudo cœlo exscendens, gramina rore madentia deprehen-

 de-

derunt, gustu vel cum melle certantia
Inde regressi ad navem, eam in fretu n
qvod inter insulam & promontorium i
Septentrionem à continente extensum in
tercedit, deduxerunt qvæ, dum promon
torium præternavigantes flexu in occi
dentem tenderent, decrescentibus undi
in vadis constitit, magnis deinde æstuarii
mari dirempta. Verum tanta erat illi
novæ terræ invisendæ cupido, ut non ex
spectato refluxu eâ relictâ in terram pe
fluvium, qvi è lacu se exonerabat, con
tinuo ingrederentur, qvam æstu acce
dente per amnem in lacum deduxe
runt, ibiqve, jactis anchoris, cum eam
collocassent, tabernas in ripa fixerunt, ex
inde hybernacula magna exstruxerunt
Abundabat tum fluvius, tum lacus salmo
num ingenti copia, & qvidem grandio
rum, qvam qvos antea viderant. Tant
ibi soli fæcunditas, cæliqve clementia, u
ne fæno pecora hyberno tempore indige
re viderentur, nullum ibi hybernum ge
lu, parum gramina aruerunt. Bru
males diés ibi qvam vel in Islandia, ve

Gron

Gronlandia longiores, ad horam nonam circa ſolſtitia Sol oriebatur, tertiam occidit. (Id autem eos haut exactius obſervaſſe fertilitas regionis cæliqve natura evincit; talia enim ſub gradu Æqvatoris 58. 26 min: ubi dies longiſſimus octodecim horis conſtat, breviſſimus autem ſex, nullibi alias affulgere notum eſt. Singulæ enim dierum partes tribus horis illis conſtabant, qvas haut accuratè in his partibus diſtingvere ſolebant.) Exſtructis deinde ædificiis bipartito diviſi, pars domi retenta, pars ad explorandam terram junctim, ne ſparſi periculis objicerentur, nec longius qvam itu redituqve diurno, fortitò emiſſa, qvibus ipſe Leifus alternis ſe adjungebat, prudentia & dexteritate ubiqve acceptus.

CAP. III.

De inventis vitibus, agreſtibusqve uvis, Leifiqve reditu.

Evenit autem, ut, redeuntibus exploratoribus, Germanus ille Tyrker solus desideraretur. Ad eum igitur reqvirendum Leifus protinus duodecim ablegavit, vicem ejus valde soillicitus, utpote viri longo tempore in paterna domo versati, suiqve à teneris valde studiosi, & cultoris obseqviosi; nec longe ab hybernis processerant, cum obvium habent hilarem, & in ebrii hominis speciem formatum, qvi, oculis ultro citroqve contortis, illis risum ciebat, vir statura pusillus, sed omne genus fabrilium artium apprime gnarus. Interrogatus tantæ moræ caussam, idiomate Germanico, illis qvidem ignoto, diutius locutus, tandem respondit, se paullo longius qvam Leifum processisse, ibiqve vites uvasqve deprehendisse; dubitantibus, confirmavit se ibi natum esse, ubi talia affatim provenirent. Operas igitur inter nautas partitus Leifus, alios legendis uvis, alios vitibus cædendis adhibuit, illisqve scapham, his navem replevit; primoqve vere novam terram deserens, à vitibus & uvis Vinlandiam, seu Vineariam vel Vineaticam appellavit.

Gron-

Gronlandiam deinde ſecundis ventis re-
petens, cum ejus montes albicantes in
onſpectu haberet, navem à recto curſu
eflexit, qvodam nautarum cauſſam qvæ-
ente ſcopulum an navem oculis ſignaret,
on ſibi liqvere reſpondit. Omnibus
copulum judicantibus ipſe inſuper homi-
es ibidem vagantes obſervavit, erat enim
mnibus iis oculatior. Viſis autem com-
nuniter hominibus naufragis, ſe illos, ſi
acifici eſſent, periculo exempturum aſ-
rmavit, ſecus in poteſtatem redacturum,
xpeditaqve minore ſcaphâ, qvindecim
nà cum gubernatore Norvego Thorere
eprehendit, omnes cum mercibus, qvan-
s poterant, navi receptos, in ſinum Ei-
ksfiordum, prædiumqve paternum Brat-
hlidem devexit. Thorerem cum uxo-
e Gudride Thorbiorni filia & tribus nau-
s hoſpitio excepit, cæteris apud vicinos
er hoſpitia diſtributis. Exinde Felicis ſeu
ortunati cognomem adeptus eſt, qvod
men ad annum milleſimum Chronica
SS. ut & Codex Flat: ſupra pag: 233.
i ipſius immemor retulit. Hinc &

 opibus

opibus & gloriâ auctus perhibetur. Thor-
valdo autem fratri ejus non satis explora-
ta nova terra visa est. Igitur navem fra-
tris impetravit, eâ tamen lege, ut relicta
in scopulo ligna, qvæ naufraga Thoreri
navis vexerat, prius domum deveheret.
Eadem hyeme morbus per nautas Thore-
ris grassatus eum cum magna eorum par-
te absumsit; Eiricusqve Rufus natura
concessit, vir ab inventa Gronlandia me-
morabilis. Annum autem certum, ve
æræ Christianæ, vel imperii Comitum
Eirici & Sveni, qvi tum Norvegiæ præ-
fuerunt, nullum invenio.

Cap. IV.

De profectione Thorvaldi in Vinlandiam, lustratisque ejus partibus, repertisque novæ gentis quibusdam, cæde Thorvaldi, reditu in patriam.

Thorvaldus triginta nautis instructus Vinlandiam petivit, hyememqve in hybernaculis fratris sui Leifi piscatione exegit. Proximo vere, retento acatio, partem nautarum navi impositam, ad occidentales regionis partes, tota æstate perscrutandas emisit. Visa est terra amæna, sylvis à mari brevi intervallo distantibus consita, albis arenis circa litora operta, freqventibus insulis, sed vadis brevibusqve spatiosis interstinctis undiqve obsepta, nulla ibi hominum domicilia, sed nec ferarum qvidem lustra inventa sunt, tantum in insula qvadam versus occidentem idgenus ligna pyramidali forma exstructa, qvalia horrei loco, condendis frugibus in usu sunt, (kornhialm af tre Codex Flat: vocat), nec ulla præterea humana vestigia. Atqve ita eodem autumno in hyberna reditum. Seqventi æstate navis in orientales borealesqve oras directa, in tempestates incidit, allisaqve promontorio, carinam fregit, longoqve tempore ibi refecta est. Hinc promontorio nomen Kialarnes Thorvaldus indidit, qvasi carinæ promontorium. Inde

in

in orientem deflectentes, in oſtium ſinu
devenerunt, navemqve promontorio pro
ximo, qvod ſylvæ univerſum veſtiebant
applicantes in ſtationem deduxerunt
Thorvaldus autem cum nautis omnibu
promontorium conſcendit, amænitateqv
loci captus: hic, inqvit, pulchrum eſt
averemqve domicilium figere. Regreſſi
qve in navem, tres colles in arena infr
promontorium conſpexerunt; eò cum ſe
contuliſſet, naviculas tres coriaceas ſe
ſcorteas animadverterunt, ſubqve qvali
bet viros tres, qvorum unus cum navicu
la evaſit, cæteri octo comprehenſi, occi
ſiqve ſunt, magna hercle incogitantia ad
verſus eos, qvos demulcere, qvam exter
rere aut exaſperare, præſtitiſſet. Inde ad
promontorium regreſſi, intra ſinum
colles qvosdam conſpexerunt, qvos in
habitatos exiſtimabant. Mox repentinus
ſopor omnes oppreſſit, tam gravis, ut
deſtinatis vigiliis excuti non poſſit, qvem
deſubito audita vox diſſolvit, hac formu
la: Evigila qvæſo Thorvalde cum omni
comitatu, modo vitam conſervare ani
mus eſt, navemqve celerrime univerſi con

ſcen-

ſcendite, hincqve diſcedite. His experge-
acti, univerſum ſinum naviglis coopertum
onſpiciunt; monet igitur Thorvaldus, ut
n re ſubita munimentis è frondibus & aſſe-
ibus contextis ſe protegerent, ſed parce
oſtes impeterent. Exorta deinde turba
ngens, jacula & ſagittas effusè in eos in-
erebant, qvi poſt horulam multo dein-
e effuſius fugiebant. Hos Norvegi per
ontemptum Skrælingos, id eſt homunci-
nes appellabant. Tunc Thorvaldus à
us qvæſivit, an ullus eorum vulneratus
ſſet; qvibus negantibus, ſe qvidem ſau-
ium reſpondit, ictum qvippe telo, qvod
ter clypeum evolans, ſub ſiniſtra ala
onſtiterit, nec dubium, qvin ad necem;
igitur ad promontorium, qvod habita-
oni deſtinavit, deferri jubet, ibiqvi ſepe-
i; nec enim votum vanum fuiſſe, ſe
um ibi aliqvantiſper habitaturum. Cru-
s duas alteram ad caput, ad pedes alte-
m, ſupra ſepulchrum erigi mandavit,
omontoriumqve in poſterum, Kroſſa-
ſiam, ſev crucium promontorium ap-
llari, indeqve abitum oportune matu-
re. Hoc tempore Gronlandiam Chri-
ſtiana

ſtiana religione imbutam, Eiricum tame
Rufum hoc loco ante receptum Chriſti
aniſmum exceſſiſſe Codex Flateyenſis tra
dit, cum tamen pag: 233. eum, hortant
Leifo, cum omni Gronlandico popul
baptizatum dixerit. Ibi Thorvaldus, u
præceperat, ſepultus eſt, nautæ vero ad ſo
cios reverſi, proximam hyemem ibi per
manſerunt. Vere autem, qvod ſeqveba
tur, nave vitibus uvisqve onuſta, ind
ſolventes, in Gronlandiam ad Leifum i
prædium Brattahlidem devenerunt.

CAP. V.

De Thorſteini Leifi fratri Vinlandiam inviſuri la borioſo ſimul & irrito iti nere, repulſu in Gronlan diam, exorta peſte, eju morte & prodigio.

Dum hæc in Vinlandia gererentu
Thorſteinus tertius Eirici Rufi
liu

ius, Gudridem Thoreris illius, qvem
aufragio Leifus exemerat, uxorem ma-
rimonio sibi sociavit. Jam vero cogni-
â fratris morte, ad reliqvias ejus in patri-
m deferendas in Vinlandiam transfretare
onstituit. Eadem ergo nave, qva prius
rater velificatus eò solvit, viginti qvinqve
electis viris instructus, hybernaculis fra-
ris Leifi, non dono sed ad usum impetra-
s, uxorem ut thori, ita qvoqve itineris,
ciam assumpsit. Totâ æstate tempesta-
ibus agitatus, post hebdomadam à prin-
ipio hyemis elapsam, in sinum occiden-
alis Gronlandiæ Lysufiordum dictum de-
tus, omnes qvidem nautas in hyberna
er viciniam distribuit, solus autem cum
xore hospitio destitutus, in nave dies a-
qvot cum uxore moratus est, tandem
vitatus à Thorsteino qvodam, cogno-
ine Surto seu Nigro, qvi solus cum uxo-
, Grimhilde dicta, domum absqve ulla
milia incoluit, ad eum divertit, proqve
cultate domini, si non lautè, benignè ta-
en exceptus est. Primâ hyeme mor-
s per nautas omnes Thorsteini perva-
ns, multos eorum absumpsit, qvos lo-
culis

culis conditos navi impoſuit, delaturus in Eirici ſinum cum vernaſſet, ibiqve ſepulturus. Recens jam in Gronlandia Chriſtianiſmus erat, nec iisdem ſacris Thorſteinus Niger, cum uxore ſua Grimhilde imbutus. Fuit illa mulier ſtaturâ roboreqve par viris robuſtiſſimis; tandem eam, ut & Thorſteinum Eirici, eadem tabes invaſit, ſimulqve decumbebant. Illa vero prior mortua, tabulæ ferali pro tenuiorum illis in locis conditione imponenda; verum dum in ea conqvirenda maritus Thorſteinus occuparetur, ipſo Thorſteino Eirici filio unà decumbente, uxoreqve ſua, præſentibus ſurrectura calceos reqvirere cæpit, ſed marito redeunte lectum repetens, magno eum fragore concuſſit, qvam maritus multa opera ægrè extulit ſepelivitqve. Poſtea Thorſteinus Eiricius exſpiravit. Thorſteinus autem ruris dominus, uxorem ejus ſolaturus, eam in Eiriksfiordum, cum funere mariti ſociorumqve ſe delaturum promiſit, inqve ejus gratiam plures adſciturum, ne ibi langvore tabeſceret. Interim Thorſteinus, qvi mortuus erat, ſe in lecto erigens: Ubi

inqvit

qvit Gudridis est? terqve hanc qvæstio-
em repetivit. Illa tanto portento atto-
ta, ab hospite, an ei respondendum es-
t, consulto inhibebatur. Ipse vero pro-
ius accedens, sellæ juxta lectum inside-
cæpit: mox qvid vellet exqvisivit. Is
tem respondit, se qvidem ad loca amæ-
perveniisse, gestire autem uxorem sola-
, eiqve fata instantia pandere, qvò or-
tatem patientiùs ferat, nupturamqve
m viro Islando, diuqve in illius patria
convicturam prædixit, nobilemqve
de prosapiam pullulaturam. Romam
m invisuram, postremum Monialem
templum, qvod in Islandia exstrueretur,
turam, provectamqve senio placidè mo-
turam. Hæc an ita se habeant, an in
lationem Episcoporum, qvi ex illa ori-
nem traxerunt, conficta vel corrupta,
ctoris judicio permitto. His dictis, Thor-
einus lecto se iterum reddidit. Cadaver
us sociorumqve Thorsteinus bona fide,
vò promiserat, transportavit, venditaqve
lla, in Eiriksfiordum cum omnibus bonis
igravit, ibiqve qvoad vixit, sed longè
vam antea honorarior habitavit. Fune-

ra deinde omnia ad templum, qvod tum exstructum erat, sepulta sunt; Gudridi autem ad mariti sui fratrem Leifum concessit.

Cap. VI.

De profectione Karlsefnii in Vinlandiam, mercaturâ inter eum & Skrælingos, indeqve exortis dissidiis, qvæ in apertum bellum eruperunt.

Eadem æstate Thorfinnus cognomento Karlsefnius Islandus, Thordi Hesthofdii filius, Snorrii, ex Thorhilde Riupa, Thordi Gelleris filiâ, nepos, Thordi de prædio Hofdio, alias Spakonufellzhofdio, pronepos, vir apprimè opulentus in Gronlandiam è Norvegia profectus, hospitioqve à Leifo exceptus, impetrato ejus consensu, Gudridem uxorem duxit. Hic cum sexaginta nautis, socie-

tate

tate in æqvales lucri partes inita, comitante uxore, assumptis unà diversis animantium generibus, ad excolendam Vinlandiam trajiciens, ad tabernas Leifi, qvas commodatò acceperat, incolumis devenit, ubi balænam ex earum genere, qvas Reid vocant, interqve maximas (utpote centum, interdum etiam centum & triginta cubitos longas) reputant, in litus appulsam invenit, magnum ad rem penuariam momentum; pecora autem armentaqve, lætis pascuis repertis, & in his taurus insignis, admodum cæperunt luxuriare. Karlsefnius deinde ligna cædi, poliriqve, rupiqve imposita arefieri curavit. Omnes autem fructus terræ, vel maris, nunc uvas colligendo, nunc piscando, decerpebant (minus mihi probatur, qvod Biornus de Skardza, antiqvarius insignis Islandus, historiæ suæ procul dubio è vetusta membrana exscriptæ inseruit, triticum ibi sponte provenisse.) Prima hyeme transacta, cum æstas supervenisset, homunciones illos, qvos, Skrælingos vocabant, deprehenderunt, magno numero è sylva prorumpentes, haut pro-

cul

cul pascuis ubi taurus cum bobus aliis saginabatur, cujus horrendo boatu omnes deterriti ad domum Karlsefnii cum sarcinis suis, variis pellium generibus, Zibellinis præsertim, alborumqve murium, retortis se convertentes, per fores illico ingressuri, imperio domini arcebantur; præter corporis habitum, etiam lingva ab aliis discreti, nihilominus depositis sarcinis merces venales exponebant, armi[illegible]qve permutare cupientes, id qvod Karlsefnius ut sibi suisqve periculosum prohibuit; qvorum loco mulieres cibum lactariaqve apponi jussit, qvibus gustatis, ea solum nec præterea qvicqvam appetebant, promercalsumqve mercium sarcinis sarcina ventrum permutantes, saturati ciboqve graves discedebant. Interea Karlsefnius ædificia lignea sæpe munivit. Primâ autem brumâ cum uxor ejus filium Snorrium peperisset, Skrælingi multo qvam antea plures redibant, vidulis ut prius instructi lactea iis iterum cibaria prælata, sarcinisqve super septa conjectis [illegible]. Forte Gudridis in ædibus, ad cunas infantis assidens, umbram in foribus observabat

mo-

mox mulier palla nigra vaſtaqve induta, linteo caput velata, coma fuſca, facie pallida, oculis autem inuſitatæ & ſupra modum unius capitis magnitudinis, ingreſſa, eamqve accedens, his verbis affata eſt; qvid tibi nomen eſt? qvod profeſſa, iſtiusqve iterum ſciſcitata, ſe qvoqve Gudridem vocari reſpondit; dum autem illam ad aſſidendum invitaret, ſonitus fragorqve ingens foris exaudiebatur, domeſticorum namqve Karlsefnii unus Skrælingorum unum arma furto ſurrepturum occidit, confeſtimqve mulier, ſoli Gudridi nec ulli alii viſa, diſparuit, Skrælingi qvoqve in fugam ſe conjicientes, merces veſteſqve reliqverunt. Verum Karlsefnius plures ad vindicandam cædem redituros conjectans, omnes ad ſilvarum interiora excidenda, qvò commodius pecora abderentur, delegavit, decem autem iis in promontorio oſtentandos, qvò facilius eos allicerent, locum autem conflictui inter ſylvam & aqvam delegit, ne à multitudine circumfunderentur, tauro aciem præcedente. Nec fefellit eum opinio, eò enim Skrælingi magno nume-

 ro

ro confluebant, notabili suorum damno, multi enim eo conflictu occisi sunt, taurus qvoqve inusitatus. Ingrato illorum auribus boatu eos valde terruit. Inter eos qvidam forma speciosa, statura reliqvis procerior, eminebat, princepsqve videbatur, cum forte unus Skrælingorum adjacentem securim apprehensam aliqvantisperq; contemplatus, in caput commilitis sui impegit, eodemqve ictu examinavit, id qvod vir ille ingens conspicatus, eam in manus sumpsit, paulisperqve inspectans, jactu qvam longissimo in mare projecit, detestatus, ut videtur, ferrum, occidendis hominibus cusum. Actutum deinde omnes effuse fugientes, silvis se abscondebant, Karlsefnius autem hyeme exacta, proximo vere navem viribus aliisqve mercibus, qvæ ibi provenerunt, oneravit, Gronlandiamqve repetens, in sinum Eiriksfiordum delatus ibidem hyemavit.

CAP.

CAP. VII.

De qvarta expeditione in Vinlandiam ducibus Thorvardo Freydisis marito & duobus Islandis Helgio & Fimbogio, Freydisisqve immanitate, Karlsefnii in Islandiam reditu & prosapia.

Eadem æstate, qvâ Karlsefnius in Gronlandiam rediit, duo fratres è Norvegia Helgius & Fimbogius in orientali Islandiæ qvadrante nati eò appulerunt, ibiqve hyemabant. Interea Freydis Eirici Rufi filia (Biorno de Skardza notha) repetendæ proximo vere Vinlandiæ consilium agitans Gardis ad eos profecta in societatem invitat, qvæ lucri damniqve certa collatione convenit, adjecto, ut æqvato utriusqve partis numero singulæ triginta tantum viris, armis idoneis,

 præ-

præter fæminas constarent. Mox ipsa exspat
tabernis fratris Leifi mutuo acceptis, co ius nau
ditionem de nautarum numero statim pressa
transgressa, qvinqve viros ultra suæ navium so
imposuit, occultavitqve, donec in Vin esset q
landiam ventum esset. Qvo fratres pau evocat
lo prius delati, tugurio Leifi res suas in usum
ferebant, qvod illa adveniens indignata confide
ut contra pactum interpretata est, qvod fieret, qv
bi non illis commodatum fuisset. Illi conditione
sensum in communem utilitatem, usum caussa
qvoqve casæ communem supposuisse re bat ; ic
gerentes, nihilominus furori illius se ces djecit
suros affirmabant, neqve enim cum illi Gronla
us malitia certaturos, elatisqve suis rebu navem
domum aliam in litore exstruebant. Ill mutare
autem arbores, qvibus navem onerare daturum
vites forte (eodem enim nomine efferun discessum
tur) excidi curavit. Instante hyeme, lu a marit
di pro more instituti, sed intervenient es frigo
discordia, haud diu durabant, commer attrectab
cio omni inter eos & Freydisem ejusqve mærore
nautas longo tempore sublato. Man jurgia m
qvodam Freydis lecto exsurgens, absqve bernam
calceis, togâ tantum viri assumpta, sin ivisse, c
comite ad tabernas fratrum solo roscid busqve a
ex

exſpatiata, in foribus, qvas nuper egreſſus nauta qvidam aperuit, aliqvantiſper preſſa voce conſtitit, qvod ut Fimbogius, um ſolus evigilans obſervavit, qvid rei eſſet qværit? Illa ad ſecretiora conſilia evocatum, ad lignum â latere tabernæ in uſum ſcamni adhibitum deduxit, ibiqve conſidebant. Tum vero ut ei ibi placeret, qværenti, optime qvidem terræ conditionem, diſſidia autem inter eos, nulla cauſſa, prævia valde diſplicere, reſpondebat; idem qvoqve ſibi cum affirmaſſet, adjecit adventus ſui cauſſam, cum enim Gronlandiam petere in animo haberet, navem ſuam illius, utpote capaciore, permutare velle. Id qvod ſe ipſius gratiæ daturum promiſit. His dictis ab invicem diſceſſum eſt, Fimbogio lectum ſuum, illa mariti, repetentibus. Is vero ut rigentes frigore, madentesqve humore pedes attrectabat, cauſſam ſciſcitatus eſt. Illa mærore iraqve ſimul æſtuans, lamentis jurgia miſcuit, egreſſam ſe ad fratrum tabernam, permutationem navium expetiviſſe, oppreſſam deinde plagis, verberibusqve ab illis affectam qveſta, per ſocordi-

 am

am illius omnium injuriæ obnoxiam fu-
turam, neqve enim illi ad vindican-
dum animum; haut itaqve immeritò
desiderio patriæ teneri, ubi ab injuriis
mnium libera tutaqve familiæ præsidi-
semper fuerit, & in posterum futura sit
qvod si indignissimi facinoris ultionem in-
termitteret, se conjugium cum illo disso-
luturam minabatur. His talibusqve vi-
rum exacerbatum repente incitavit, u-
protinus suos omnes ad arma capienda c-
vocaret; qvi ingressi dormientium taber-
nas, singulos in vincula conjerunt, edu-
ctosqve foras obtruncarunt. Occisisqve
viris omnibus, cum solæ fœminæ (eran-
autem numero qvinqve) restarent, ne-
moqve eas occidere vellet, ipsa securim
poposcit, omnesqve sua manu occidit.
Omnibus factum abominantibus, ipsa
tanqvam re præclarè gestâ triumphanti
speciem præferebat, singulis, si hæc in
Gronlandia publicarent, necem se machi-
naturam minabatur, imperabatqve, ut di-
cerent eos, qvi occisi sunt, in Vinlandi-
habitare. Appetente ve e, navem fratri-
bus ereptam, ad reditum in Gronlandiam

ap-

obnoxiam fu paravit, onustam mercibus Vinlandi-
ad vindica s, primaqve æstate eò devenerunt, Karls-
e immeritò nio in sinu Eiriksfiordo cum instructa
ab injuriis ve, qva opulentior nulla ad id tempus
iliæ præsidi Gronlandiâ solvisse dicitur, ventos se-
um futura sit ndos exspectante. Cum autem metu,
ultionem in inisqve solis, homicidia occultari despe-
um illo diffo ret, prædam inter socios liberaliter par-
alibusqve vi a est, donisqve insuper singulos corru-
incitavit, u t, qvod pudore infamis qvæstus, metu-
a capienda e e pœnæ, cum sceleris contagio, omnes
entium taber mul contacti essent, obligatione insuper
jerunt, edu unerum, acrius coërcerentur. His ar-
Occisisqv bus confisa, domi secura manebat, cum
eminæ (eran arito, imperio suo subjecto, nomine
starent, ne horvardo, satis locupletata. Verum ne
ipsa securin qvidem flagitium enorme reticeri po-
anu occidit it, qvin per eosdem, qvi in illo exeqven-
ntibus, ips ei obseqvebantur, Leifo fratri inno-
riumphanti erit, qvi de tribus eorum qvæstione ha-
, si hæc i ta veritatem expressit, execratusqve in
m se machi rorem, supplicium qvidem de ea sume-
atqve, ut di se nolle asseveravit, tantum vaticinari,
n Vinlandi s progeniem infelicem futuram. Ex-
vem fratri de Freydis omnibus exosa, infamem
ronlandiam

ap qvoad

qvoad vixit vitam, decore omni deſtit
tam agebat. Karlseſnius cum uxo
Gudride è Gronlandia cum ſolviſſet, fel
curſu in Norvegiam pervenit, opib
abunde inſtructus, apud præcipuos vir
in magno honore fuit, ibiqve hyeme
tranſegit. Cum autem in portu navis
Islandiam parata ſtaret, vir qvidam Br
menſis coronidem ejus (huſaſnotra hab
tur) licitabat, dimidia auri ſelibra, qva
cum vendidiſſet, cognovit è ligno, qv
mauſr vocant, antea ſibi incognito, qva
tumvis è Vinlandia avecto fabricata
(Arngrimus lignum iſtud maſholt
baum, vel ruſcum mevsdorn, qvi circu
ligatus mures arceat, fuiſſe exiſtima
qvam recte neſcio, pretioſiſſima idgen
ligna fuiſſe patet ex Haraldi Imperioſi
ta, qvi vaſculum potorium Thorere
Steige, qvi ipſi Regium nomen indid
magnifici muneris loco donavit) cum
ſinum orientalis Islandiæ Skagafiordu
dictum deinceps delatus eſſet, hyeme
qve ibi exegiſſet, emit prædium Glau
bæ, exædificavitqve pro loci conditio

magn

agnifice & inhabitavit, qvoad vixit, in-
r primates viros honorabatur, clara ex il-
prosapia deinceps orta est. Post ejus
bitum uxor, postqvam cum filio Snor-
o in Vinlandia nato, domo longo tem-
ore præfuisset, Romam petivit; Inde
omum reversa, sacram ab eo ædem do-
ni exstructam deprehendit. Secularibus
einde curis vacans Deo se devovit, mo-
ialisqve facta, sanctioribus studiis ad fi-
em usqve vitæ operata est. Snorrii fili-
s Thorgeir, pater erat Ingveldis Brandi
Episcopi matris, filia autem Snorrii Hall-
ridis, mater fuit Runolfi Thorlaci Epi-
copi patris. Frater Snorrii Germanus
uit Biornus, Thorunæ pater, illa autem
iarnium Episcopum progeneravit. Qvæ
utem hic relata sunt ex ore Karlsefnii ex-
epta Codex Flat: pag: 288 tradit. Mul-
um autem hinc discrepant ea, qvæ
Biornus de Skardza secutus est, anti-
qvissimi licet seculi genium redolentia,
documenta, vetustissimis strophis inter-
tincta, qvæ Haukus nomophylax colle-
git; floruit anno MCCCVI. qvæ sum-
matim exponere non pigebit.

Cap.

CAP. VIII.

De Leifi itinere in Norvegiam ad Regem Olafum Tryggvinum, inventaqve in reditu Vinlandia, & religionis Christianæ felici in patria promulgatione.

Eirici Rufi uxorem Thorhildem nominat, eorumqve filios Thorsteinum & Leifum, viros eximios, qvorum prior apud patrem semper manserit, nec fuerit in Gronlandia, qvi illum animi corporisqve dotibus antecesserit. Leifum autem, ut primum è Gronlandia navigaverit, in Hæbudas delatum tradit, ubi longo per æstatem tempore moratus, assveverit mulieri nomine Thorgunnæ claris natalibus ortæ, sed abstrusarum artium peritæ, vel potius veneficæ, qvæ eum abeuntem comitari voluerit, qvæsivisse igitur perhibetur, an id ex consensu propinqvorum ejus fieri posset, qva se illud

nihil

ihil morari respondente, regessisse, tam obilem fœminam in peregrina terra ca-tivam à se tam exigua manu duci non osse. Illa se gravidam eo patre professa, procul dubio filium enixuram, qvem d eum, cum primo per ætatem liceat, nissuram, vel promisit, vel minata est, se eniqve aliqvando secuturam; ominari utem filium illum haut ei qvandoqve u-liorem futurum, qvam abitus ejus sibi oc tempore esset acceptus. Ei Leifus di-edens annulum digitalem donabat, pal-m insuper ex Gronlandico panno, bal-eumqve dentibus animantium inter-inctum. Puer ille Thorgils dictus, po-ea in Gronlandiam devenit, eumqve Lei-s filium agnovit; dicitur etiam in Islan-iam æstate, qvæ prodigia Frodurarensia ræcessit, delatus (id qvod consistere ullo modo potest, incidunt enim, teste yrbyggva saga, in annum Christi mille-num, qvi pueri hujus natalis est) In ronlandia deinceps moratus, anteqvam iretur, monstrosum qvid edidisse visus erhibetur. Id autem specialius nullibi xpressum invenio. Leifus ex Hebridibus per

per autumnum in Norvegiam devectus in magno honore apud Regem Olafum Tryggvinum fuit, aqve illo ad Christia nam religionem æstate proxima in patri plantandam amandatus, visus namqv illi vir spectabilis & felix perhibetur. L in itinere longo tempore à recto cursu de vians, incidisse fertur in terras ignotas eo situ, ubi nulla terrarum spes unqvam fuerat. Ibi agri triticum sponte na tum ferebant, vites etiam nasceban tur cum arboribus, qvas mausr voca bant; tantæ autem arbores istæ fuiss dicuntur, ut ligna inde ædificandis domi bus apta desumpta sint. In itinere nau fragum hominem liberasse traditur, r duxqve Christianam religionem public promulgasse, literas etiam Regis Olaf certaqve voluntatis ejus signa exhibuiss gloriamqve novæ religionis multis verbi celebrasse. Abnuit pater, Thorhild autem uxor statim isthæc probavit, a demqve sacram exstrui curavit, ubi cu illis, qvi convertebantur, precibus vac vit. Exinde ædes illa Thorhildis æde dicta est, lectiqve & commercii divortiu

ja

am Christiana facta cum marito fecit, id vod is admodum ægrè tulit. Proxima yeme Leifus qvinqvaginta Reppas sev agos in Gronlandia ad Christum convertit; in Orientali regionis parte id factum Biornus de Skardza interpretatur.

Cap. IX.

De Thorsteini Leifi fratris in investiganda Vinlandia irrito conatu, repulsu in Gronlandiam, nuptiis cum Gudride Thorbiorni filia, ejus educatione & majoribus in Islandia.

Exinde cupido investigandæ terræ Leifo inventæ complures incessit, qvorum princeps Thorsteinus Eirifilius, vir prudens & popularis. In Eicum tamen omnium vota inclinabant, pote virum inventa Gronlandia fortunatum,

natum, experientia insuper clarum: di… cum abnuisset, amicorum tamen petitio… ni ad ultimum cessit. Navis Thorbiorn… Vivillici, de qvo mox plura, viginti nau… tis parvo commeatu instructa ad id de… lecta est. Mane qvodam Eiricus domo… eqvitans, prius scrinium auro argentoqv… plenum abscondit; In via autem eqvo… cum excidisset, duabus costis fractis, bra… chium, qvà humeris jungitur, valde læsit. Uxori itaqve Thorhildi, thesaurum ab… sconditum ut auferret, mandavit, pænam enim hanc se ideo mansisse, qvod eum oc… cultasset, fassus est. Magna deinde lætitia è sinu Eiriksfiordo solvebant, verum lon… go tempore tædioqve à cursu aberrabant, nam Islandiam in conspectu habuerunt, aves etiam Hybernicas viderunt, actiqve per oceanum, sub hyemem in sinum Ei… riksfiordum iterum devenerunt, omnes… qve socios nauticos propriis penatibus de… stitutos per hyemem liberaliter Eiricu… Rufus aluit. Eadem hyeme Thorsteinus E… rici Rufi filius Gudridem Thorbiorni Vivi… lici filiam, consentiente patre, uxorem du… xit, de cujus parentibus, ipsiusqve puell…

ed…

educatione pauca prælibanda ſunt. Thorbiorni illius pater Vivill, unus erat comitum Reginæ Auduris, profunde divitis, Thorſteini Rufi matris, & qvidem inter captivos Hibernicos ſervili conditoni mancipatus, prius qvam eum Audr libertati reſtitueret. Cum autem illa ſociis nauticis prædia diſtribueret, eumqve præteriſſet, fertur qvæſiviſſe, qvamobrem id faceret? illa autem reſpondiſſe, nihil referre, nam ubicunqve eſſet, magnum virum futurum; vallem tamen de nomine ejus poſtea Vivilsdalum dictam ei donabat, qvam ad finem usqve vitæ poſtea inhabitavit. Hujus filii fuere Thorgeir & Thorbiornus; ſinguli ſingulas Einaris de Laugabrecka Sigmundi filii Ketillis Thiſtilis ſinus (Thiſtilsfiordi) eponymi nepotis filias uxores duxerunt; Iſte Arnoram, ille Hallveigem, ex qva Thorbiornus Gudridem hanc, de qva agimus, mira ſpecie virginem filiam ſuſcepit, qvam Ormus vir opulentus, de prædio Arnarſtapa occidentalis Islandiæ qvadrantis, cum uxore ſua Halldiſe educavit, illius nuptias cum Einar qvidam, qvi negotiando rem fecerat, qvantumvis opu-

lentus, tantum qvod libertino patre satus esset, non impetravit, patre virginis Thorbiorno qvantumvis opibus ad familiæ sumtus sustentandos indigente; qvi cum videret res suas extenuari, nec pari ut antea splendore familiam sustentari posse, maluit solum vertere, qvam qvicqvam ex solita magnificentia remittere. In Gronlandiam igitur ad amicum suum Eiricum Rufum, qvem in Islandia opibus auxilioqve juvit, concessit. Is enim discedens amicis promisit, occasionem non intermissurum, si qvæ illis forte indigentibus, juvandis unqvam affulgeret. Triginta nautis instructus, inqve horum numero Ormo cum uxore familiaqve, qvi illum nunqvam deserere sustinebat, (verum suborto in itinere morbo, perqve nautas pervadente, cum uxore sua sublatus est) patria solvens in promontorium Herjolsnesiam delatus, ab opulento viro, ejus loci primario nomine Thorkele hospitio exceptus est, cum omnibus nautis, qvibus is alimenta liberaliter præbebat.

CAP. X.

De fœmina qvadam fatidica, ejus habitu, & in arte Seidica peritia.

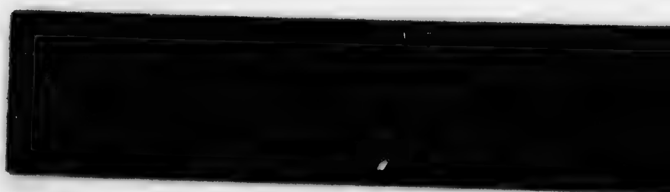
Affligebat eo tempore dira fames Gronlandiam; multi autem ſcire geſtiebant, qvanto tempore duratura eſſet, id autem facile ſe aſſecuturos ſperabant indicio fœminæ fatidicæ, nomine Thorbiorgis, qvæ per terram illam hyberno tempore convivari ſolebat apud eos, qvi futurorum fatorumqve ſuorum curioſi illam invitabant. Cum autem Thorkell tractus iſtius facile princeps haberetur, ei etiam competere videbatur, ut hoc onere in ſe ſuſcepto incolarum deſiderio ſatisfaceret. Eam igitur Thorkell ad ſe invitavit, honorificeqve pro more excepit, qvæ novem ſororibus ſuis omnibus fatidicis ſola tum ſupervixerat. Alta ei ſedes in pulpito parata, culcitaqve plumis gallinaceis referta ſubſtrata, venientis ſagæ habitus ita deſcribitur. Pallam

cæruleam, ligulis adſtrictam (tingla mottul vocant) ad imam usqve fimbriam lapillis ornatam induebat, collum autem ſphærulis vitris cinxit, capite velamen ex pellibus nigris agninis felinis albis ſubductum, baculum manu, qvem globus ex orichalco lapillis conſitus coronabat geſtabat, zonam ſibi circumdedit, (Hunlandicam vertit Thomas Barthol: verbis exemplaris, qvod ſecutus eſt, ubi hyndskan linda habetur, meum habet hniosku linda, id qvod aridam zonam denotat, nullo ſenſu, ſuſpicor ſcribendum hundskins linda ɔ: zonam ex corio canino, talem enim delectum cæterarum pellium diverſitas ſuggerit) inde vaſta crumena dependebat, qva magicæ artis inſtrumenta recondebantur, pedibus calceos ex pelle vitulina villoſos longis corrigiiis adnexit, in qvarum extremitate magni globi ſtannei, manibus chirothecas è pelle felina, intus vollosas & albas geſtabat. Eam omnes honorifice ſalutabant, excepit autem ſalutationes prout cuiqve favebat. Thorkel manu ejus apprehenſa, in ſedem præparatam deduxit, oravitqve, ut domum, fa-

miliam

miliam, greges & armenta accuratè contemplaretur, ipsa autem ad pleraqve tacuit. Fercula autem ei apponebant, puls è lactè caprina, cordaqve omne genus animalium, qvæ ibi prostabant, cocleari ex orichalco, cultro mucrone fracto, cujus manubrium dentibus balænarum constabat, qvod duo ænei circuli ambiebant, usa est. Finitâ cœna remotisqve mensis, Thorkell eam accessit, sciscitatus an prospectus ei patuisset, utqve domus moresqve & ingenia eorum, qvi ibi essent, placerent, qvamqe cito ea, qvæ investiganda essent, nosse posset? Illa nihil se, priusqvā noctem ibi edormivisset, relaturam. Postridie pomeridianis horis, ea, qvæ ad incantationes Seidicas reqvirebantur, præbita sunt. In primis autem fæminas poscebat, qvæ carmen ad Seidicum exercitium omnino necessarium, Vardlokr dictum, callerent, nulla autem, qvæ teneret, inventa est. Tum Gudridis Thorbiorni filia respondit: Neqve ego fatidica sum, nec qvicqvam hujus artis scio, Halldis tamen educatrix mea in Islandia docuit me carmen, qvod Vardlokr vocant. Næ tu

 qvi-

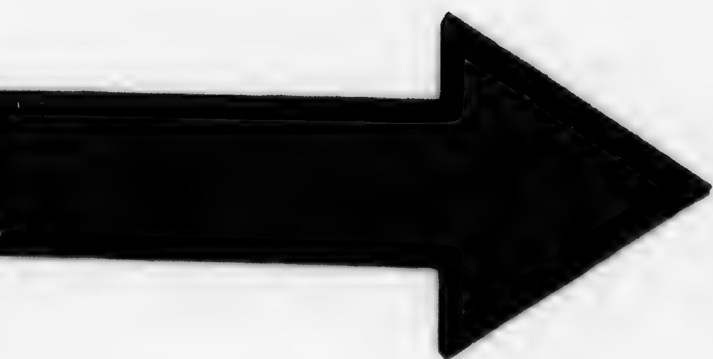
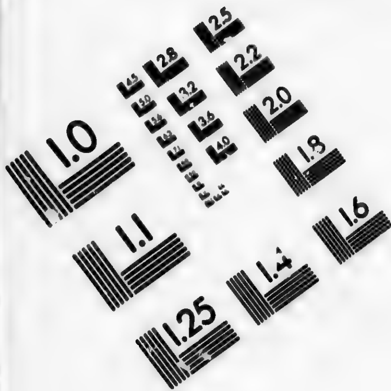
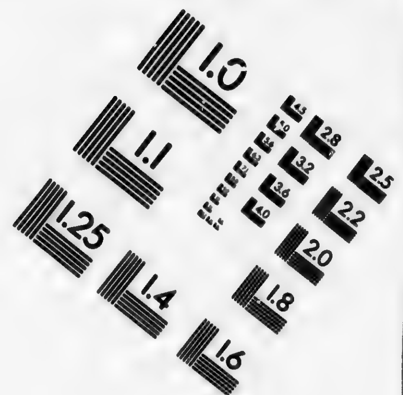
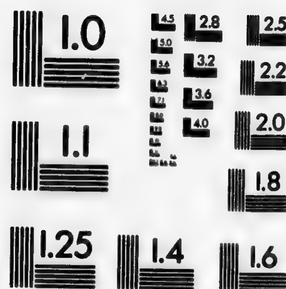
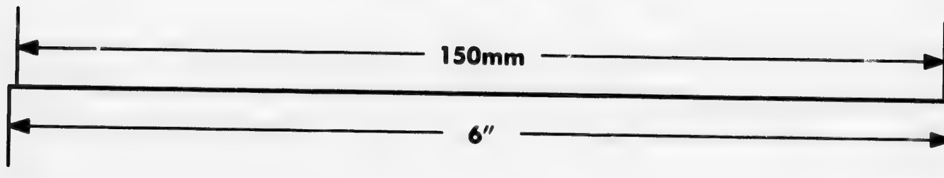
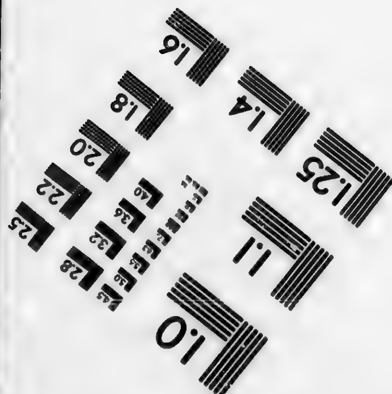
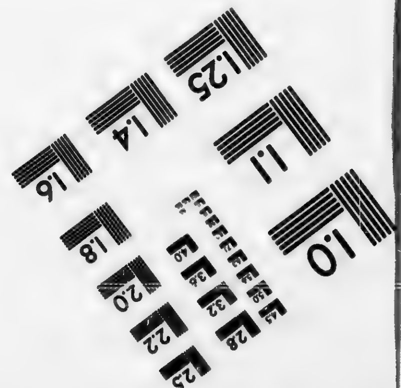

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

APPLIED IMAGE, Inc
1653 East Main Street
Rochester, NY 14609 USA
Phone: 716/482-0300
Fax: 716/288-5989

1.0
2.8
3.2
2.5
3.6
4.0
2.2
2.0
1.8
1.6

1.1
1.0

qvidem ait Thorkell hac ſcientia felix es. Illa autem reſpondit: Hæc ſola res eſt, qvam ego nullo modo promovebo, ſum enim Chriſtiana. (Ex his cum ſeqventibus collatis patet Vinlandiam poſt annum milleſimum detectam eſſe.) Saga autem, ſine religionis ſuæ labe poſſe eam amicis hac in re morigerari. Hac Satanæ tentatione victa tenella virgo magicum carmen dulci melodia ad admirationem omnium præcinebat; interea mulieres pulpitum, cui ſaga inſidebat, circumſiſtebant. Finito carmine ſaga Gudridi gratias agebat, affirmans genios multos diverſosqve allectos carmine modulantisqve dulcedine jam acceſſiſſe, qvi antea eas deſerturi erant, obſeqviumqve detrectabant, patere jam ſibi multa, qvæ prius delituerunt. Thorkeli autem ſe prædicere annonam non ultra hyemem duraturam, miteſcenteqve cœlo levandam, morbumqve, qvi eos hucusqve vexabat, opinione citius deſiturum, Gudridi autem ſe opem ſibi latam repenſuram prædicebat, cito in Gronlandia viro longe maximo nupturam, nec tamen conjugium illud diuturnum

num

num futurum, cum fata eam in Islandiam revocent, ibi magnam honorandamqve ſobolem ex ea progenerandam, qvam clariores radii illuſtrent, qvam ipſa intueri poſſit, eamqve amice ſalutatam dimiſit. Exinde ſinguli, qvi aliqva cognoſcendi cupidine tenebantur, eam pro ſe qvisqve ſciſcitabantur: Ipſa autem liberaliter ad interrogata reſpondens qvæſite enodavit. Deinde ad alia prædia per nuncios vocabatur; qva abſcedente Thorbiornus Gudridis pater, qvi noluit impiis ceremoniis rituiqve magico intereſſe, inqve aliud prædium abſceſſerat, revocabatur. Dictis fatidicæ eventus per omnia reſpondebat, nam & fames caritasqve, appetente vere, morbus etiam à nautis Thorbiorni exortus ceſſabat. Thorbiornus igitur navem promontorio Herjolfsneſia molitus ad ſinum Eiriksfiordum pervenit, aqve Eirico adventu ejus magnopere lætato, cum omni familia per integram hyemem vel potius partem reliqvam hyemis (primam enim partem veris hyemis nomine veteres cenſebant) hoſpitio exceptus eſt, proximo autem vere in Stockaneſia Eiricus

ei agrum monſtrabat, ubi domum amplam ſatis exſtruxit, prædiumqve magnificum erexit, qvod qvoad vixit incoluit. Deinde Thorſteinus Eirici Rufi filius eam conſenſu Thorbiorni conjugio ſibi junxit. Codex Flat: viduam eam Thorſteino nupſiſſe tradit, junctam prius Thoreri, qvem Leifus naufragio liberavit. In prædio Brattahlid nuptiæ magnificè celebratæ ſunt, Eirico adhuc vivo, ſecus ac Codex Flat: tradit.

CAP. XI.

De contagioſo inter nautas Thorſteini exorto morbo, ejus morte, prodigio & in Gronlandia priſco ſepeliendi ritu, adventuqve Karlſefnii, & nuptiis cum Gudride.

Dimidiam partem prædii Liſufiordi dicti (malim prædii cujusdam in Liſufiordo) Thorſteinus poſſidebat,

bat, alteram ei cognominis alter, cui uxor etiam nomine Sigridis (Grimhildis codici Flat.) Eò Thorſteinus Eirici Rufi filius cum uxore ſe cæptu autumni contulit, hyememqve ibidem permanſit: morbus autem contagioſus univerſam domum infecit. Primus Oeconomus nomine Gardus, vir pluribus inviſus, occubuit, deinceps reliqvi, tandem etiam Thorſteinum Eirici filium, & Sigridem alterius Thorſteini uxorem peſtifera illa lues corripuit, ſimulqve decumbebant. Ægrotans autem Sigridis, cum comitata uxore Thorſteini Eiricii, veſpere qvodam in l[illegible]am ſeceſſit, ubi vi morbi invaleſcente, vocem continere neqvibat. Qvo audito, Gudridis longius, qvam ut inclamantium vocem audire poſſent, progreſſas qveſta, ad reditum maturandum eam hortata eſt, Sigridis à mortuis, qvi præ foribus ſtarent, intercluſam reſpondit, in eorum numero ipſam ſe agnoſcere, ut & Thòrſteinum Gudridis maritum. Poſt horulam deinde redeundum monuit, dilapſis qvippe ſpectris, Thorſteinum autem ſibi viſum ſcuticam tenentem cæte-

ros verberaturum; poſtqvam domum repetiverant, eadem nocte exſpiravit, loculusqve funeri recondendo paratus eſt. Cum autem Thorſteinus maritus ejus, ad ſtationem navium remiges piſcaturos deduxiſſet, per nuncium celeriter ab ægrotante Thorſteino revocabatur, metu periculi ab uxore ejus Sigride recens mortua, qvæ reſurgens eum infeſtans, veſtes nocturnas ſubitura videbatur, qvi ſubito rediens, deprehenſo Thorſteini ſpondam aſcendiſſe ſecurim magnam pectori ejus adegit. Thorſteinus autem Eirici filius ſub finem crepuſculi deceſſit. Nocte autem paulum procedente, erexit ſe, juſſitqve Gudridem uxorem acciri, teſtatus hanc horulam ſibi à Deo indultam, ad res ſuas componendas. Hoſpes itaqve eam dormientem excitavit, maritiqve juſſa ei expoſuit, non tamen qvid ei hac in re conſulat, ſibi conſtare. Illa autem reſpondit, prodigium hoc memorabile futurum, ſe autem eum acceſſuram, qvidqve afferat cognituram, fretam fiducia clementiæ Divinæ ſibi ſemper propitiæ, neqve enim ſe periculum, ſi qvod immineat,

effu-

effugituram, neqve cauſſam præbituram, ut mortuus deinceps poſt completa fata oberret, id autem ne fiat, ſe contra illum tergiverſante, valde verendum. Accedens mortuum lachrimas fundentem videre ſibi viſa eſt, qvi deinde qvædam ei ſoli, nulli alii cognita, in aurem inſuſurrabat. Hæc autem in propatulo locutus eſt: Beatos eſſe, qvi religionem Chriſtianam colerent, omni qvippe gratia Divinaqve miſericordia ſubnixam, paucis autem religioſè coli, corruptè etiam mortuos, jam ab inſtituta per Gronlandiā religione, terræ non conſecratæ mandari, funebribus cautionibus parcè celebratis, ſe autem cum aliis, qvi ibi deceſſerant, ad templum deferri velle, præter ſolum Gardum, ut qvi eos, qvi ad id usqve tempus per hyemem mortui ſunt, inqvietaverit. Eum enim ultricibus flammis qvam ociſſime comburendum monuit. Deinde uxori de inſtante ſorte ſua qvædam prædixit, præcepitqve, ut caveret, ne Gronlandorum ulli nuberet, pecuniam autem communem in templa, partem etiam in pauperes eroga-

ret.

ret. Atqve his dictis iterum ſopiebatur. Solebant in Gronlandia, aliis etiam ſemi-christianis regionibus aut etiam incultis terris, navigationibus tamen freqventatis, mortui in humo non conſecrata ſepeliri, baculis ſupra pectora erectis, ſepulchri ſepultiqve indicibus, qvos ſacerdos licet longo tempore evoluto extraxit, foraminiqve luſtricam aqvam infudit, cantusqve exeqviales celebravit. Thorſteinus cum reliqvis funeribus ad templum delatus eſt. Gudridis autem ad mariti patrem Eiricum Rufum conceſſit, qvi eam filiæ loco habuit. Paulo poſt pater ejus Thorbiornus de Stockaneſia deceſſit, cujus cum illa ex aſſe hæres eſſet, Eiricus patrimonii curam omnem in ſe recepit, & ex fide adminiſtravit. Eodem tempore binæ ex Islandia naves in ſinum Eiriksfiordum devenerunt, aliam Thorfinnus Karlsefnius, adſcito ſecum Snorrio Thorbrandino, de ſinus Alftafiordi Islandiæ prædio Skogaſtranda, cum nautis qvadraginta: aliam Biarnius Grimolfinus de tractu, ſinui Breidafiordo adjacenti, una cum Thorhallo

Gam-

Gamlino ex orientali inſulæ ejus qvadrante totidem nautis inſtructam direxit, (codex Flat: ex Norvegia Karlsefnium profectum tradit.) Ad eos igitur Eiricus Rufus cum pluribus indigenis mercatum profectus humaniter excipitur, donoqve qvantum liberet è mercibus præcipere jubetur; à qvibus ille liberalitate vinci cum nollet, univerſos utriusqve navis nautas domum ad hybernandum invitat, qvi liberali hoſpitio læti, merces omnes eo devexerunt, nec ædes iis receptandis capaces defuerunt, omniaqve liberaliter præbita ſunt. Appetente feſto natali Salvatoris, cæpit Eiricus conſtritari, id obſervans Karlsefnius, cauſſam ſubitæ mutationis reqviſivit, pollicitus ſe ea, qvæ magna liberalitate in eos erogaverit, abunde compenſaturum, ille gratiſſimos illos ſibi hoſpites obveniſſe, ut qvi oblata grato animo acciperent, non tamen eo ſe ingenio eſſe, ut hoſpitum ſuorum damnum qværat; illud ſibi moleſtum, qvod cum inde digreſſi in alias terras devenirent, jure qveri poſſint, ſe nullibi feſtum natalitiorum, ſeu Jolenſe, parcius celebratum me-

meminisse, qvam Brattahlide Gronlandiæ ad Eiricum Rufum. Karlsefnius illam curam facile eximi posse respondit, se enim frumento polentaqve abundare, in usum convivii, qvanta velit liberalitate instruendi, idqve domum deferendum concessit. Id qvod Eiricus etiam fecit, nec alias in paupere terra festum magnificentius celebratum traditur. Finito festo Karlsefnius de nuptiis cum nuru ejus Gudride eum ut curatorem interpellavit, facileqve impetravit; qvæ magnifice in Brattahlide celebratæ sunt, ibiqve hyems exacta. Atqve hæc sunt, qvæ de Gudride parentibusqve ejus præmissa sunt: ad Vinlandiam iterum redeamus.

Cap. XII.

De profectione Karlsefnii in Vinlandiam ejusdemqve expeditionis sociorum, Biarnii nempe Thorhalli & Thorvardi Eirici

Rufi generi filiiqve Thorvaldi.

Hac eadem hyeme in Brattahlide de Vinlandia (nec tamen his monumentis traditur Leifum ei nomen impoſuiſſe) adeunda ſermones ſæpius ſerebantur. Primo autem vere Karlſefnius cum Snorrio navem ad hanc expeditionem inſtruxerunt, Biarnius Thorhallusqve, qvorum mentio prius facta eſt, propria nave vecti, in expeditionis ſocietatem recepti. Tertiam navem Thorvardus Eirici Rufi gener, qvi Freydiſem, filiam ejus notham, uxorem habebat, ut & Thorvaldi, ejusdem Eirici filius duxerunt, qvos Thorhallus Venator dictus comitabatur: diu ille familiam Eirici Rufi ſecutus, venationibus per æſtates, hyemes autem œconomiæ operam dabat, vir ſtaturâ magnâ, robore ingenti, habitu giganteô, colore nigrô, eloqviô aſpero & mordaci, aſpectu triſti tetricôqve. Is Eirico ſiniſtriora conſililia ſemper ſuggeſſit, Chriſtianæ religionis cultor negligens, locorum autem aviorum deſerto-

rum & solitudinum scientissimus. Ce
tum qvadraginta (constat autem, ut mu
toties dictum, centuria decadibus duod
cim) nautæ in hanc expeditionem co
fluxerunt. In occidentalem inhabita
Gronlandiæ partem primò, inde in in
las Biarneyas, noctem diemqve (tvo dæg
inde austrum versus navigatum, qvo
terra in conspectum venit. Ibi petr
multæ magnæqve prostabant, duodeci
cubitos lautæ, vulpium etiam magnus n
merus; hanc Hellulandiam appellaba
Inde nox diesqve navigationi phænice
(ost sudost) versus datæ, qvoad terra s
vosa, animalibus abundans appare
cui insula continenti ad vulturnum o
versa adjacebat. Ibi ursum occideba
indeqve nomen ei Biarneyæ indiderun
continentiqve Marklandiæ in austrum d
inde vela faciebant, donec ad promont
rium qvoddam perventum esset; ibi c
rina inventa, promontorioqve inde Ki
larnesiæ nomen inditum est, litora aute
Furdustrandas, seu mira, vel mirè va
litora nominarunt. Deinde terra finib
secabatur, qvorum unum cum intrassen

em

misit Karlsefnius par hominum natione
cotorũ, tantæ pernicitatis, ut feras cursu
perarent, qvos Leifo Rex Olafus Tryg-
vinus discedenti donavit: Hakius vir,
mina Hekia dicti. His nox cum duo-
s diebus data ad perscrutandam terram,
qve austrum tendere jussi, ad præfini-
m tempus redibant, alter racemum,
icam alter triticeam, asportabat. Ve-
s horum Kiapal dicta, sine manicis ad
tera aperta, tegumentum simul capitis,
vod inter fœmora fibula adstrinxit. In-
navigantes alterum sinum intrarunt,
cujus ostium insula adjacebat, æsti-
s circumfusa, inde etiam Straumseya
cta; Ibi hyemabant, pecoraqve in ter-
m emiserunt. Indoles terræ optima,
tes tamen & triticum non ferebat. Hic
rum ad sustentandam hyemem neces-
riarum, perqve autumnum colligenda-
m obliti, tantum in exploranda terra
ccupabantur. Tanta autem in insula il-
anatum earum copia fuit, qvarum plu-
a in maximo pretio est, ædrqve Nor-
egis contractè æt vocantur, ut vix sine
vorum damno incessus per eam pateret.

 Hye-

Hyeme autem ſuperveniente, piſcatu[illegible] venatione deficiente, annonæ caritas ſu[illegible] ſecuta eſt: votis itaqve Deo ſuplicaban[illegible] verum cum non tam ſubito ut voleba[illegible] exaudirentur, Thorhallus venator diſce[illegible] ſit. Eum igitur cum poſt duos dies n[illegible] ctemqve inqviſiviſſent, tandem in pr[illegible] rupto jugo ſupinum jacentem, ore did[illegible] cto, qvædam ſubmurmurantem inven[illegible] runt; qværentibus qvid ibi ageret, nih[illegible] ad eos reſpondit; domum tamen eos c[illegible] mitatus eſt. Paulo poſt cetus ad litor[illegible] appulit, nemo autem, cujus generis eſſe[illegible] cognovit, qvem dum elixatum manduc[illegible] rent, ſinguli malè affici videbantur. Tu[illegible] Thorhallus, potentior jam Rufus il[illegible] (Thorem indigitavit) Chriſto veſtro fu[illegible] hac enim mercede odam, qvam ei de[illegible] cabam, rependit, raro enim me feſell[illegible] Qvo cognito, cetum in mare projec[illegible] runt, Deoqve ſe ſuaqve omnia comm[illegible] ſerunt. Mox cælum miteſcebat, mar[illegible] qve ſedatum, piſcationibus idoneum re[illegible] debatur, exinde alimentorum terra[illegible] mariqve ſatis, nam & animalium copia ſuppetebat.

CA[illegible]

CAP. XIII.

De Thorhallo venatore in Hiberniam propulso, servitioqve ibi ad finem usqve vitæ multato, Karlsefnii cum sociis Vinlandiæ ulteriore investigatione, terræ illic aqvarumqve fæcunditate, Skrælingornm habitu, mercatura & inde exortis desidiis, & bellis, qvæ tamen Skrælingorum majore damno finiebantur.

Thorhallus venator cum nautis novem in Furdustrandas prætervectus, velis in aqvilonem versis, Vinlandiam reqvirebat. Extant duo rhytmi,

dum aqvam navi inferret, fuſi, qvi ant
qvitatem & qvidem iſtius ſeculi geniu
ſapiunt. Kialarneſia ſuperata, cum
occidentem tenderet, oborta ab occa
tempeſtas ad Hiberniam eum propuli
ubi omnes triſti ſervitio preſſi miſera
vitam traduxerunt, donec ob Chriſtian
ſimi odium impietatemqve morte multa
ſunt. Id qvod mercatores in Islandia
retuliſſe traduntur. At Karlſefnius cu
Snorrio Biarnioqve contrario ſitu illa
inveſtigaturus, proris in auſtrum verſi
poſt longam navigationem eò devene
runt, ubi fluvius è ſtagno qvodam ev
lutus in mare decurrebat, ſed longis in
tercedentibus æſtuariis, navi, decreſcen
te æſtu, inacceſſus, itaqve eam in oſti
collocabant, plana ibi camporum trit
cum, colles vites ſponte natas profere
bant, rivuli omnes piſcibus pleni, qvi
foſſis in veniliæ ſeu acceſſus maris extre
mis ductis, illati ſcilicio, durante ſeu æ
ſtu recedente, nudis manibus capiebantu
(id genus piſces ſacros vocant, cred
qvod ſine labore capiantur.) Diverſa ib

mul

multaqve animalium genera, per pinvia paſcua ſylvasqve oberrabant. Poſt exactas, ludis corporibus reficiendis inſumptas, duas hebdomadas, ſine oblato ullo culturæ humanæ indicio, tempore qvodam matutino freqventes ſcaphas, coreis intectas appropinqvantes conſpexerunt, ſigna his erectæ, inqve orbem ſecundum Solem, trituræ ſtridore circumactæ haſtæ, pacis nuncia Snorrius Thorbrandinus, approbante Karlſefnio, interpretatus, prælato niveo clypeo, obviàm procedendum monuit, qvo viſo impigre adremigantes in terram exſcendunt, admirantes Gronlandos, nec ipſis minori admirationi fuerunt, nigri qvippe & aſpectu inſvavi, capillo brevi, genis amplis, oculisqve magnis; poſt exiguam deinde moram transmiſſo promontorio vela auſtrum verſus flectebant. Thorfinnus cum ſociis in tabernis, qvas diſtinctis locis propius mare vel remotius fixerat, hyemem nivis expertem tranſegit, pecora pabuloſis impaſta campis nihil alimenti ultra reqvirebant. Primo autem vere ſcorteis oriolis freqvens

ſinus turmas Skrælingorum ſignis pacificis provexit, albisqve clypeis exceptos in terram allexit. Permutatio deinde facta, hinc panni rubri, qvo advenæ mire delectabantur, illinc ferinarum exuviarum, qvarum ſingulæ ſpithama veniebant, & cum expetentium aviditati non ſufficeret, pannus palmo, his capita obvolvebant. Forte procurrens è ſilva Karlsefnii taurus horrendo mugitu eos ita exterruit, ut verſi protinus in fugam, tres hebdomadas exeſſent; qvibus exactis ingens ſcaphularum adventantium numerus mare prope univerſum occupaſſe viſus eſt, nec ſigna ſecundum Solem ut antea, cum pacem denotarent, ſed inverſo ordine rotabantur. Belli ſignum Karlsefnius agnoſcens, rubrum clypeum erigi juſſit, iisqve obviam cum copiis armatis ibat. Skrælingi autem navibus erumpentes, miſſilibus fundis excuſſis illos eminus impetebant, globum deinde cæruleum, ovino ventri haut abſimilem, haſtæ impoſitum in terram ſupra milites Karlsefnii, retentâ haſta, jactabant, qvi magno ſtrepitu decidens, tantum præ ſe

ter-

terroris & formidinis egit, ut Karlsefnius cum sociis nullum qvam in fuga auxilium circumspicerent, marginemqve fluvii sursum effusè legentes undiqve terra mariqve ab accurrente turba circumfundi viderentur, nec poterat fuga sisti, priusqvam ad præruptas rupes pervenissent: ibi resumptis animis fortiter resistebant. Freydis autem suos fugientes animadvertens, intrepidè accedens, qvî, inqvit, fugitis viri bellicosi homunciones hos, qvos non aliter qvam pecudes mactare potestis; eqvidem si mihi arma essent, hos in frusta singulis vestrum fortius comminuerem. Nihil id ad trepidantes animandos profecit; itaqve cum fugientes in sylvam seqvi non posset (erat enim gravida) Skrælingos neqvaqvam evasura videbatur: qvibus perseqventibus, incidit in suorum qvendam mortuum. Is erat Thorbrandus Snorrii filius, cujus caput petræ jactu collisum erat. Ejus igitur gladio arrepto, pugnæ se accingebat. Ut vero complures occurrentes videbat, exertam mammam gladio admovebat. Id metuentes Skrælingi ad naves fugiebant,

 ocy-

ocyusqve abscedebant. Karlsefnius, Freydise collaudatâ, contemplari cæpit, qvænam ea turba fuisset, qvæ è silvis procurrebat; tandem animadversum nudas fuisse præstigias, nec copias ullas, præter eas, qvæ navibus advectæ eos infestabant. Exinde ad sauciorum vulnera obliganda se convertit; duo eo prælio amissi sunt; Skrælingorum autem complures. Unus eorum in mortui Gronlandi cadaver cum incidisset, securimqve adjacentem exciperet, eam ligno impegit; ut autem cædendo aptam acutamqve animadverterunt, unus post alium acumen ejus lignis cædendis experiebatur; qvidam autem idem in lapide cum experiretur, eam confregit, in qvem cum non pariter ac in lignum acuta animadverteretur, contemptui fuit, magnoqve nisu in mare projiciebatur. Karlsefnius continuum ab indigenis periculum prospiciens, terram qvantumvis amænam deserendam duxit. Gronlandiam igitur repetiturus, cum in boream proras verteret, in qvinqve Skrælingos, pelleas vestes indutos, dormientes in litore incidit, cava us ligna arun-

di-

dinum instar adjacebant, medullam animalium sangvine mistam continentia; hoc signo in exilium eos actos conjiciebant, deinde occidebant. Postea in promontorium feris ita repletum, ut excrementis eorum universum prope tegeretur, delati sunt, ibi namqve per noctes stabulabant, Mikiuneseam à fimo appellabant. Inde in sinum Straumsfiordum perventum est, ubi rerum necessariarum copia affluebat. Alii tradunt Karlsefnium, una cum Snorrrio, cum primum ad Straumseyam appulit, ex illa statione una nave, qvadraginta nautis instructa, austrum versus ad inqvirendam Vinlandiam solvisse, centum reliqvis, & in iis uxore sua & Biarnio ibidem relictis, vixqve duos menses inter reditum intercessisse, deinde eos in Vinlandiam transportasse, ubi hyems exacta sit. Inde Karlsefnius, ad inqvirendum Thorhallum Venatorem unica nave profectus in boream navigando, cum promontorium Kialarnesiam superasset, curvato paulum in occidentem cursu, oras terræ sinistræ objacen-

jacentis legit, perpetuas ſolitudines, nec ullibi cultis interſectas, donec oſtium fluvii ab ortu in occidentem delapſi ingreſſus idoneam navi ſtationem reperit.

CAP. XIV.

De cæde Thorvaldi Eirici Rufi filii, ab unipede quodam perpetrata, Karlsefnii in Straumsfiordo per tertiam hyemem manſione, nativitate Snorrii ejus filii, captivitate duorum Skrælingorum, Biarnii Grimolfini periculoſa navigatione in oceano Hibernico, & ejus adverſus Islandum quendam in ſum-

summo vitæ discrimine integritate, reditu Karlsefnii in Islandiam, ejusqve progenie.

Mane qvodam supra litus, vivum qvid se commovens aspectui se obtulit; qvod cum voce inclamassent, repente unipes exortus ad ripam amnis, ad qvam navis stabat se, proripuit, illicoqve sagittam iliis Thorvaldi Eiricii infixit; qvam cum extraxisset, conspecta adipe, fæcundam qvidem, inqviebat, terram adepti sumus, cujus nobis usus tantum non interdicitur; ex eo vulnere paulo post decessit. Karlsefnius cum sociis unipedem in aqvilonem celeri cursu tendentem persecutus, interdum oculis defigebat, qvousqve in sinum qvendam præceps ruit, id qvod qvidam eorum carmine, hodieqve superstite, complexus est. Inde in boream navigantes, unipedum patriam in conspectu habere sibi videbantur, nec ulterius ex usu periclitandum

dum. Montes autem ex Vinlandiæ statione, qvam Hoop appellarunt, procedentes, his ipsis montibus ubi versabantur perpetua congerie continuari in medio Straumsfiordum pari hinc & Hoopo distantia diremptum colligebant. Tertia deinde hyeme in Straumsfiordo (qvo ventis repulsi videntur) exacta, ubi periculosa de usu fœminarum, qvem promiscuum cælibes qvoqve poscebant, publicando, controversia exorta est. Primo autumno Snorrius Karlsefnii filius ibi natus, trimus è Vinlandia solvit. Inde austro carbasa percutiente in Marclandiam devenerunt, ubi Skrælingouum qvinqve, unusqve inter eos barbatus, binæ fœminæ, totidemqve pueri inventi, cæteris elapsis terræqve se immergentibus (ubi lustra forte habuerunt) pueri comprehensi sunt. Mox abducti, linqvamqve Gronlandicam edocti, deinde sacris Christianorum initiati, matrem suam Vetthildem, patrem Vægium nominarunt. Duos Reges Skrælingis præesse referebant, nomen alteri Avalldainna, alteri Valldidida, nullas ibi domos, antra speluncasqve earum vicem supplere,

re, aliam regionem suæ oppositam, qvam albas vestes induti incolerent, viri clangore terribiles, qvibus hastæ præferrentur, unde panni dependerent. Hvitra manna land sev Alborum terram vel magnam Irlandiam describi creditum est. Biarnium Grimolfinum tempestas in oceanum Hibernicum abripuit, cum infestum vermibus mare, arrosam perforatamqve navem exantlantium labores votaqve frustratum adeo implevit, ut sensim fluctibus immergi cœperit. Erat illis scapha illita pice, qvæ ex phocarum liqvamine conficitur, idgenus navigia vermes nunqvam penetrant (seltioru vocant) Hæc cum dimediæ tantum nautarum parti vehendæ sufficeret, nec esset omnibus evadendi copia, Biarnius sorte legi jussit, sine ullius stationis respectu, qvi scaphæ imponerentur; nullus autem tam æqvo postulato se opposuit. Inter alios Sors etiam ei favebat, scapham ingressum Islandus qvidam in nave sorte relictus inclamavit: Me ne hic inqvit derelinqves? Biarnius sortis judicio id fieri respondit.

Atqvi

Atqvi respondit ille patri meo in Islandia promisisti eandem nobis fortunam futuram. Esto, respondit Biarnius, qvandoqvidem vitæ tanto desiderio teneris, scapham ingredere, tibi enim libenter cedam. Atqve ita in navem rediens, usuræ vitæ fidem integritatemqve prætulit, cujus jacturam, qvam præsentissimam, oculisqve obversantem mortem longe magis exhorruit. Lembunculus Dublinum celebrem Hiberniæ urbem cum sociis incolumis pervenit. Biarnium autem cum cæteris undis absorptum omnes existimant, neqve enim qvicqvam ulterius de eo constat. Vitam divinitus concessam, qvo jure prodegerit, non disputo, fidei certe, qvam etiam, si sortis beneficio usus esset, neqvaqvam temerasset, rarum & ad omnem posteritatem memorabile exemplum reliqvit. Æstate qvæ secuta est Karlsefnius in Islandiam cum uxore sua transfretasse traditur, inqve prædium Reinarnesiam ad matrem suam se contulisse. Haukus nom[illegible] lax vel supremus Islandiæ circa annum MCCXCIV, judex qvi

li-

librum, unde hæc decerpta sunt, Hauksboc seu Hauki librum de nomine suo ita dictum, ex scriptis Gunnlaugi Monachi, qvi anno M CC XIX decessit, compluribusqve aliis antiqvitatibus, tam ethnicis qvàm Christianis, collegit, majores suos, ultra qvâm Codex Flat: habet à Thorfinno Karlsefnio, hoc ordine numerat: Snorrius filius ejus filiam procreavit Steinvorem, Einaris de prædio Grund, Ketillis nepotis, Thorvaldi Kroki pronepotis, Thoreris de prædio Espisholl, abnepotis, uxorem, ex qva filium genuit Thorsteinum Ranglatum seu iniqvum dictum, patrem Gudrunæ, uxoris Jorundi, de prædio Kelldum. Eorum filia Halla Flosium genuit, illius filia Valgerdis mater Erlendi robusti Nomophylacis, hujus Hauki Nomophylacis patris, qvi à Karlsefnio nonus est, Flosii, qvi ordine sextus est, filia fuit Thordisis, Matris Ingibiorgis Divitis dictæ, cujus filia fuit Hallbera monasterii Reineneseñsis Abbatissa. Plures etiam aliæ præclaræ in Islandia familiæ, à Karlsefnio & Gudride descendisse traduntur. Atq; hæc sunt, qvæ

de

de Vinlandia Antiqvitates tradunt, mul
tum licet à se invicem discrepantia, qvi
bus examinandis supersedeo.

Cap. XV.

Adami Bremensis relati de Vinlandia his cohæ rens, sed in situ magn hallucinatio, qvam Olau Rudbeccius ad Finnlandi am haut felicius retulit relatio de situ Irlandia Magnæ, Arioqve Islan do & pice Gronlandorum.

» Præterea (inqvit Bremensis) unam
» adhuc insulam recitavit (Rex sci
» Daniæ Svenus Estritius) à multi
» repertam in illo oceano (qvi Norvegi
» am aut etiam Finnmarkiam lambit
» qvæ dicitur Winland, eo qvod ibi vi
» tes sponte nascantur, nam & fruges i

uo

non seminatas abundare, non fabulo- "
sa opinione, sed certa Danorum com- "
perimus relatione. Hæc cum iis, qvæ "
tradidimus, collata evincunt famam
hanc de Vinlandia illo tempore haut
vanam visam, sed experientia, idone-
orumqve virorum testimoniis sufful-
tam fidem indubitatam meruisse: vixit
enim Adamus Bremensis, qvi hæc scri-
psit, tempore Haraldi Imperiosi Norve-
giæ Regis. Ille autem regnare cæpit,
anno qvadragesimo sexto, aut etiam
qvinto, à visa primum sed posterius
ultra Vinlandia, de qvo seqventia huic
relationi subjungit. Post qvam insu- "
lam (egit autem de Vinlandia) terra "
nulla invenitur habitabilis in illo oce- "
ano, sed omnia, qvæ ultra sunt, glacie "
intolerabili ac caligine immensa plena "
sunt, cujus rei Marcianus ita meminit; "
ultra Thyle inqviens navigare unius "
diei mare concretum est. Tentavit "
hoc nuper experientissimus Nordman- "
norum Princeps Haraldus, qvi latitu- "
dinem septentrionalis oceani perscruta- "
tus navibus, tandem caligantibus ante "

 ora

,, ora deficientis mundi finibus, imman
,, abyssi baratrum retroactis vestigiis vi
,, salvus evasit. Olaus Rudbeccius Atlan
ticæ cap: VII. paragr: 8. pag: 291. de h
ita scribit. ,, Tale inqvit aliqvid sine d
,, mni dubio Adamo Bremensi qvondam
,, persvaserat, insulam esse in ultimo Se
,, ptemtrione sitam, mari glaciali vicinam
,, vini feracem & ea propter fide tame
,, Danorum Vinlandiam dictam, pro
,, ipse de situ Daniæ pag: m: 37. fate
,, non dubitat; sed deceptum eum hac
,, ve Danorum fide sive credulitate sua pl
,, num facit affinè isti vocabulum Finn
,, landiæ provinciæ ad regnum nostrum
,, pertinentis, pro qvo apud Snorronem
,, & in hist: Regum non semel occurr
,, Vinlandiæ nomen, cujus promontor
,, rium ad ultimum septentrionem,
,, usqve ad mare glaciale sese extend
Vinlandiæ nomine Finnlandiam inte
lexisse Adamum Bremensem existima
zythumqve pro vino intellexisse, cu
tamen potus ille Finnlandis cum gen
tibus aliis septentrionalibus communi
sit, maleqve ad uvas & vites extend
tur

ur, qvas illic sponte nasci existimat. Nec ut putat eum hic à Danis deceptum, ex iis qvæ retulimus planum est. Ubi vero apud Snorronem & in Historiis Rerum Vinlandiæ nomen occurrat, mihi adhuc nusqvam visum est.

De Irlandia autem illa magna, qvam Alborum regionem appellarunt sev Albaniam veteres, tradunt origines Islandiæ, qvod ab Irlandia sev Hibernia spatio, qvod tridui navigatione occidentem versus emetiri qveas, disterminetur. Eo Arium Maris filium Ulfi Skialgi, qvi primus tractum Reykianesensem in occidentali Islandiæ qvadrante occupavit, nepotem tempestate depulsum idem liber tradit, ubi Christianis sacris initiatus fuerit, nec postea inde dimissus, bene tamen & magno in honore habitus. Hrafnus Limerici[...]eta dictus à crebris in urbem Hiberniæ Limericum navigationibus hæc in Islandiam primus retulit, id qvod Thorkell Geiteris filius, relatu Thorfinni Orcadum Comitis, postea traditum, confirmabat. Hic Arius, Thorhildis (qvam alii Thiod-

hildem appellant) Eirici Rufi Gronla
diæ inventoris, uxoris patruelis fuit. Jo
rundus enim Ulfi Skialgi filius alter, M
risqve frater ex uxore Thorbiorge Kna
rarbringa dicta, Thorhildem hanc procr
avit. Ulfi Skialgi genus â Hiorleifo M
lieroso Hordiæ Rege in ejus vita dedu
ctum retulimus. Pix è phocarum liqva
mine solis Gronlandis in usu traditur, o
leum è pingvedine coctum, utriqve pe
leo impositum suspendunt in sublime, f
cantqve donec concrescat, exinde den
grant, navesqve inungunt. Hunc mo
dum Biornus de Skardza descripsit, mi
verosimilius videtur, ni aliud admiscea
tur, dilui posse.

CAP. XVI.

De Jone Episcopo Saxoni co & Eirico Gronlandia antistite in Vinlandiam profectis, ut & de Gud leifo Gunnlaugi filio.

Ap

Appendix ad Landnamam tradit Jonem seu Johannem Episcopum Saxonicum (qvem liber Hungrvaka, qvi de Episcopis Islandiæ scriptus est, Irlandum seu Hibernum asseverat) primo in Islandia fidem Christianam per qvadriennium professum, inde in Vinlandiam ad gentem illam convertendam profectum, prostremo supplicio ibi morteqve confessionem suam illustrasse.

Anno MCXXI. Eiricus Episcopus Gronlandiæ Vinlandiam inqvisivit, ejus genus liber originum Islandiæ à primis Islandiæ Aboriginibus repetit parte prima de generali occupatione cap. XIII. pag. 15. Eiricum patre Gnupo, Gnupum Birningo, Berningum Gnupo, Gnupum Grimkele, Grimkelem Biorno cognomento Gullbera seu aurifero, qvi australem Reykiadalum tractus australis Islandiæ primus occupavit. Grimkelis uxor fuit Signya Valthiofi filia, qvi districtum totum Kios dictum occupavit, ejus pater Aurligus, qvi magnam Kialar nesiæ partem occupavit, pater illi Hrappus

Ketillis Flat neſi ſev ſimi filius Biorni Bunæ nepos. Neſcio an ad hanc Vinlandiam aut incertam aliam Americæ partem referenda ſit terra illa, ad qvam hiſtoria Eyrbyggenſium memorat Gudleifum Gunnlaugi filium, de provincia occiduæ Islandiæ qvartæ, Straumfiordo, affecta Sancti Olafi ætate, Dublino Hiberniæ oppido ſolventem, in reditu ad Islandiam Evris aqvilonibusqve pulſum in magnum incidiſſe periculum vel vitæ vel perpetuæ ſervitutis, poſtqvam longo tempore per occidentalem oceanum omnium terrarum ignari erraſſent. Tum vero ex inopinato terra ſpatioſa conſpecta, feſſos laboribus, longaqve maris nauſea langventes nautas, refocillationis ſpe facile in tutum portum allexit, cum incolæ centuriatim exorti, omnes eos nave extractos in vincula compegerunt: lingva illis, Norvegis ignota, qvæ tamen ad Irlandicam proxime accedere iis viſa eſt. Conſultatum deinde inter cives, aliis neci, aliis ſervituti ſe adjudicantibus, colligebant, donec ſenex qvidam, ſtatura procera, canicie vene-

veneranda magno cum comitatu, ſigno prælato, adeqvitans, tanqvam princeps ſumma obſervatione excipitur, ad qvem mox conſultantium ſententiæ deferuntur; qvi advocatos nautas Danica lingva affatus, qværit, unde venerint: Cognito deinde plurimos eorum Islandos eſſe Gudleifum ſciſcitatur, è qva Islandiæ provincia? qvo Borgarfiordum profitente, ſingulorum procerum ſtatum conditionemqvi exqvirit, exſpatiatusqve latius, de Snorrio Curione, ejus ſorore Thuride filioqve illius Kiartano interrogat. Populo deinde interpellante, ut certi qvid de nave decidatur, delectis duodecim viris in concilium regreditur, poſtqve longiorem moram Gudleifum his verbis alloqvitur. Cauſſam veſtram apud cives egi, qvi in gratiam imputant, qvod arbitrio meo vos permiſerint, itaqve vobis diſcedendi veniam concedo: Imo qvantumvis affecta æſtate, ut qvam primum hinc ſolvatis, ſvadeo hortorqve, nam populus hic intractabilis eſt & fluxæ fidei, jamqve propter violatas leges exaſperabitur. Tum Gudleifus; Qvid, inqvit in patriam referam,

ram, qvem libertatis noſtræ aſſertorem profitebor? Id reſpondit, nihil attinet ſcire, nolo enim amicos meos & conſangvineos deſiderio mei huc allici, ne forte eadem illos fortuna maneat, qvam vos experturi fuiſſetis, ni ego interveniſſem. Jam vero ea ætate ſum, ut in ſingulas horas mors immineat, qvæ ſi vel maxime differatur, ſunt tamen procul in hac terra alii me potentiores, qvi peregrinos neqvaqvam pacificè dimittent. Manſit deinde apud eos donec ſecundus ventus aſpiraret; diſcedentiqve Gudleifo annulum aureum & gladium tradidit, illum Thuridi, Snorrii Curionis ſorori, hunc filio illius Kiartano, qvi à morte patris prædium Froda incoluit, deferendum. Qværenti à qvo hæc miſſa referre debeat, ab eo reſpondit, cui carior erat ſoror Curionis Helgafellenſis, qvam ipſe Curio fuerat. Qvod ſi qvis hinc colligere ſibi videatur, qvinam ſim, hæc tu mea verba iterum referas, qvod prohibeam, ne qvis huc iter dirigat, eſt enim terra magnam partem importuoſa, populusqve in peregrinos ubicunqve appulerint hoſtis, ni

for-

forte eos, uti vos fortuna, huc deduxerit. Gudleifus navem portu molitus eodem autumno Dublinum, unde egressus erat, pervenit, ibiqve hyemavit. Perspicuum est, virum istum fuisse Biornum Breidvikingensium athletam appellatum, qvem sub Palnatokio deinde Stirbiorne Sveciæ principe, iterumqve post ejus cædem, Palnatokio memorata historia meruisse tradit, licet annos solenni Islandorum scriptorum vitio haut satis apte digerat. Hic Thuridem hanc juvenis adamavit, atqve ea propter à fratre ad necem qvæsitus, cum astum ejus fortiter elusisset, precibus se exorari passus est, ut patria excederet; qvo vero pervenerit navis illa, qva vectus erat, nemini deinde constitit, prius qvam cognitum est, illum huc delatum fuisse, sed qvomodo hoc contigerit, nunqvam deinceps exploratum est. Partem aliqvam Americæ, terram hanc fuisse, venti, qveis usus est Gudleifus, navigationis cursus & exitus reditusqve in Hiberniam persvadent. Sed qvoniam cap. VIII. prodigiorum Frodarensium men-

mentio facta est, mulierisqve Hæbudensis, ex qva Leifus Fortunatus filium suscepisse Libro, qvem Biormus de Skardza secutus est, perperam memoratur, jamqve ad eandem villam, ubi hæc accidisse memorantur, eosdem homines in qvos inciderunt pervenerimus, par est ut ea ex Eyrbyggensium historia descripta, his coronidis loco apponamus.

CAP. XVII.

De prodigiis Frodarensibus.

Primo imperii Comitum Eirici & Sveni Haconis Hladarum Comitis filiorum anno, prodigia in prædio occidentalis Islandiæ qvadrantis Froda dicto hæc notata sunt, qvorum caussam principiaqve ordine ennarrabo. Inhabitabat illud vir opulentus nomine Thoroddus, cognomento Skattkaupandi sev tributorum emptor. Naufragis enim Orcadensibus ad Hiberniæ litora periclitantibus, tributaqve ex Hæbudis & Mona Comiti Sigur-

Sigurdo asportantibus circa annum CMLXXX scapham suam parte tributorum vendidit, ut à nobis in Historia Orcadensi cap: X. memoratum est. Hujus uxor fuit Thuridis, Snorrii illius celeberrimi Curionis Helgafellensis soror, cujus maxima in illa insulæ parte auctoritas habebatur. Hic fæminam nomine Thorgunnam eadem æstate Dublino venientem invitatam ab uxore sua, illecta spe cimeliorum, qvæ multa magniqve pretii peregrina possederat, potiundi domo receperat. In Hæbudis hæc mulier nata erat, qvinqvagenariâ id temporis major; neqve tamen hospitium prætio magno rependere, nec, qvæ ei auro contra cara, vel maximo pretio vendere, qvantumvis dominæ precibus fatigata sustinuit; labore victum sed nec illo sordido redempturam se affirmabat. His conditionibus hospitio excepta est. Lectum sibi decretum stragulis vestibusqve tam protiosis instravit, ut nihil ejus generis pretiosius ibi visum fuerit. Hac magis cupidine eorum Thuridis accensa, pretium ingens Thorgunnæ sed frustra obtulit, neqve enim

enim se ejus, qvantumvis decoræ matronæ, gratia humi cubituram respondit. Textriles operas, qvoties fæno siccando tempestas non affulsit, tractabat, alias rastro proprio usa fæno operam dedit. Statura erat procera, cui crassities respondebat, facie subfusca, oculis magnis, comâ etiam fuscâ promissaqve, moribus decentibus. Erat in eadem domo Thorer qvidam Vidleggus, cum uxore sua Thorgrima Galdrakinn sev venefica gena dicta, sumptibus domini jure propinqvitatis, ut credo etiam tunc usu recepto, sustentandus. Hæ mulieres semper inter se dissidebant. Kiartanus juvenis maxime Thorgunnæ peregrinæ affectu, licet haut reciproco, placebat, angebat ipsam se ei haut pari modo probari. Æstatem pluviosam, autumnus siccus seqvebatur. Sudum erat cœlum, ne nebula qvidem distinctum, cum omnes fæno colligendo intenti, operas qvisqve suas à domino injunctas obirent. Thorgunnæ tantum fæni eo die siccandum, inqve manipulos congerendum deputabatur, qvantum bovi per integram hyemem

mem paſcendo ſufficeret. Hora prima pomeridiana nebula ex aqvilone ſubito exorta, ſupra domum Thoroddi prædiumqve Froda ferebatur. Inde tantus imber decidit, ut fænum omne, qvod in manipulos congeſtum non erat, penetraret, cœlumqve adeo obſcurum redditum eſt, ut ſe operarii invicem non conſpicerent, ut vero nubes præterivit, conſpectum eſt ſangvine duntaxat pluiſſe. Exinde ſerenabat, ſangvisqve omnis in fænum delapſus, præterqvam qvi in operas Thorgunnæ, ſiccabatur, nec qvi raſtrum, qvod tenuit, veſtesve ejus illivit, detergi poterat. Thoroddus, qvid prodigium illud denotaret, cum ab ea qværeret, negabat ſibi conſtare, tantum autumare, mortem alicujus, qvi eum attingereret. Eodem veſpere domum digreſſa, veſtibus ſangvine madentibus depoſitis, lectum petivit, ingeminans, animadverſum morbo detineri, nullum eo veſpere cibum capere volebat; mane autem poſterioris diei Thoroddus eam acceſſit, qvæſivitqve, qvid de morbi even-

tu

ru præſagiret. Illa non ultra morbo ſe laboraturam reſpondit, hunc enim ultimum futurum. Eum autem omnium eo prædio ſapientiſſimum ſibi videri, ideoqve admonere, ut poſt mortem ſuam res à ſe poſſeſſas relictasqve, ſecundum teſtamentum ſuum ſeu ultimam voluntatem ordinet; qvod ſi violaretur valde verendum, ne qvod conſpectum eſſet prodigium plura ſeqverentur. Is autem præſagam qvidem illam ſe agnoſcere, nec mandata ejus ſupremamqve diſpoſitionem transgreſſurum pollicebatur. Funus meum reſpondit, Skalholtum deferri jubeo, ubi locum inſulæ hujus præſtantisſimum longo tempore futurum auguror, ſpero enim ibi miniſtros Evangelii, qvi juſta mihi ſacro ritu ſolvant, jamjam congregatos, præmium laborum ſumptuumqve, qvos in id impendis, de meis rebus qvantum decerno, qvoqve contentus eſſe poteris, præcipies, decerpetqve uxor tua pallam meam coccineam de indiviſo, qvod ideo ſic diſpono, ut æqvo animo ferat, qvicqvid de cæteris diſpono. An-

nulum

ulum meum ædes Skalholtina ſepultu-
ræ pretium habebit; tapeta autem lecti,
erizomataqve mea, apparatumqve o-
nnem igne comburi præcipio, neqve
nim ulli uſui futurum prævideo, neqve
amen hæc eo animo facio, qvod invide-
m hominibus res meas poſſidendas, ſed
vod tot incommodis malisqve homines
nea cauſſa affici obruiqve nolim, qvot
ecutura prævideo, ſi præſcripta mea qvis
ceſſerit. Thoroddus iterum promiſſa
riora dictis confirmavit. Exinde mor-
us intendi cæpit, qvi & eam poſt pauco-
um dierum intervallum exanimavit;
culo funus impoſitum, poſtero die tem-
lo illatum eſt. Tum Thoroddus appa-
tum omnem lecti foras efferri manda-
it, focumqve incendi, in qvem conjice-
tur. Id videns uxor negabat tam pre-
oſas res corrumpendas, neqve enim ani-
a iſtius mandati tanti eſſe, ut harum
cturam eorum metu facere velit, ad-
ixtisqve precibus, tanta contentione
eſtium patrocinium ſuſcepit, ut peri-
omata omnia, ſtragulaqve incendio li-
raret, cervicalibus culcitrisqve & pul-

 vi-

ninaribus in ignem tantum conjectis; nec tamen uxori hac indulgentia satisfactum est, is licet nimiam impendisse ægre ferret. Funebris deinde apparatus institutus, sandapilariiqve feretro admoti, viriqve melioris notæ ad id delecti, eqvi etiam, longa enim via per multa milliaria emetienda erat, lineæ vestes cadaveri impositæ, non autem assutæ fuerunt; recta per solitudines transitum est, nec memoratu dignum qvicqvam notatum, prius qvam prædium Valbiarnarvallas superassent, ibi limus longa pluvia emaceratus impeditum iter reddidit, ægre fluvium Nordra dictum in Vado Eyensi trajecerant; erat enim fluentis, qvæ recipit, longo imbre stagnantibus repletus, vixqve ac ne vix qvidem penetrabilis. In prædium Nes dictum, situm in tractu Stafholztungis longo labore fessi, qvodam vespere pervenerunt; ibi hospitium cum negaretur, nec tamen longius intendentibus se tenebris contendere sufficerent, depositis oneribus, funus domui segregi intulerunt. Ipsi triclinium ingressi, jejuni noctem transigere destinabant, dome-

sticI

ici cum cubitum ivissent, in penu-
rio audiverunt sonum qvasi homi-
is ambulantis; fures existimantes accur-
ebant, apertisqve foribus, mulierem ibi
atura magna, nudamqve, nec ulla ex
arte tectam cibum depromentem con-
exerunt; territi igitur, propius acce-
ere non audebant, ad sandapilarios ita-
ve accedentes, qvæ viderant, exponunt,
vi cum eo accurrissent, Thorgunnam
i, cujus funus ferebant, agnoverunt,
eqve ejus rebus se ingerere tutum cre-
ebant. Hæc cum cibum pro arbitrio
tulisset, triclinio eum intulit, mensæ-
ve apponebat. Tum sandapilarii ad
ospitem: pænitebit forsitan te negati no-
s cibi, hospitalisqve humanitatis. Tum
ospes simul cum uxore, & cibum & o-
nia, qvibus indigerent, paratissima fu-
ra respondit. Qvo dicto Thorgunna
iclinio egressa, non illic amplius appa-
it, hospites autem triclinium ingressi
vidas vestes deposuerunt, aridisqve
mmutarunt; cibum autem, qvem Thor-
nna apposuerat, cum signo crucis mu-

 nivis-

nivissent, absqve hæsitatione, ulloqve sui damno ceperunt; ibiqve exacta nocte, cæptum iter seqvente die repetentes, ubicunqve pervenerunt, facti hujus famam circumferentes, omnia, qvæ expetiverant, impetrarunt, nullo qvicqvam eorum, qvibus indigerent, denegare auso. Skalholtum tandem perventum est, annulusqve reliqvaqve à Thorgunna deputata cimelia sacerdotibus deprompta, aqve iis alacriter recepta sunt, funusqve terræ jam consecratæ mandatum, Sandapilariiqve domum qvisq; suam absqve nocumento feliciter pervenerunt.

In prædio Froda culina ingens stabat, inde ingressus in cubile, lectis ex utroqve latere clausis, constans patebat. Istæ namqve domus more illius seculi continentes erant; à foribus autem culinæ domunculæ duæ procedebant, singulæ à singulis lateribus, pisces arefacti aliâ, vasa autem farre referta aliâ servabantur. Singulis vesperis focus elixandis cibis incensus est, ad qvem considere solebant

prius

priusqvam cænatum irent. Veſpere autem, qvo Sandapilarii redibant, dum ad focum ſederent, in pariete culinæ luna magna conſpiciebatur, qvæ ſiniſtrorſum per culinam movebatur, nec qvoad in culina eſſent receſſit; omnibus hæc pariter apparuit. Thoroddus hoſpes Thorerem Vidleggum rogavit, qvid prodigium denotaret? vidarmana vocari reſpondit (id qvod arborea luna explicatur) morteſqve denotare. Continuam hebdomadam hoc oſtentum tenuit, deinde opilio domum regreſſus præter morem pauciloqvus ſolitoqve auſterior in aliqvid monſtrum incidiſſe conjecturabatur, ſolus enim incedebat, ſecumqve loqvebatur; tenuit id, qvoad duæ initiales ſeptimanæ hyemales exceſſiſſent, tum demum cum rediiſſet, lectum petivit, luceqve proxima mortuus inventus eſt, deinde ad templum ſepultus poſtea vivos infeſtabat; nam cum Thorer Vidleggus lecto nocte qvadam exſurgens, foras procederet, opilionem præ foribus rediturus animadvertit, ingreſſu ſe interclusurum, fugam

gam ergo intendens à perseqvente pasto-re corripitur, magnoqve casu ad foras prosternitur. Inde lectum petens, malè affectus diu decubuit, donec moreretur ad templumqve sepultus est: postea opi-lioni sociatus, una cum illo incedere vi-sus est. Deinde domesticus qvidam Thoroddi, postqvam tres noctes decu-buisset, in fata cessit. Jam jejunium fe-stum Natalitiorum Domini præcedens, qvod à Dominica adventus initium su-mit, appropinqvabat, licet id tempori in Islandia non celebratum, cum sex e eadem domo mortui essent; qvodam ve-spere acervus aridorum piscium lacera audiebatur, inspectus autem integer ap-paruit. Post festum Jolense Thoroddu qvinqve domesticis comitatus ad defe-rendos domum pisces návi magna vectu est: eodem autem vespere in culina Fro-daensi, è pavimento phocæ caput emer-gere visum est, qvod cum domestic qvædam vidisset, lignum qvoddam capi-ti ejus impegit, ad singulos autem ictu magis emergebat, inqve Thorgunnæ le-

ctu

ctum, qvem perizomata operiebant, oculos contorsit, mercenariorum autem unus crebris verberibus phocam impetebat, magis autem emersit, qvoad brachia extendisset, eodem momento mercenarius exstasi correptus decidit, singulos autem metus ingens incessit, tandem Kiartanus juvenis magnô verbere eam feriebat. Illa autem caput qvassans, oculos ultro citroqve torsit; sine intermissione deinde verbera inflixit, ad singula autem deprimebatur, moribundæqve speciem præbebat, donec prorsus suffocaretur, Kiartanusqve terram supra caput ejus compingeret. Omnia hæc monstra Kiartanum maxime timere videbantur. Seqventi die Thoroddus cum sociis ad locum Enne dictum undis submersus periit, navisqve cum piscibus ad litus allidebatur, cadavera autem non inveniebantur. Hæc cum domum nunciata essent, Kiartanus cum matre amicos ad exeqviale convivium invitabat; apparatus is Jolensi festo destinatus erat, jam in parentalia versus, primo convivii vespe-

re, cum convivæ ſedes qvisqve ſuas occupaſſent, Thoroddus cum ſociis humidis ſingulis ad eos ingreſſus eſt. Bonum illud omen habebatur, nam convivæ hoſpitaliter excipi exiſtimabantur, qvoties ii, qvi undis ſubmerſi eſſent, ad juſta ſibi celebrata accederent, remanebat namqve id temporis pars magna ethnicæ ſuperſtitionis, licet eſſent Chriſtiani, baptiſmiqve ſacris initiati. Thoroddus cum ſuis triclinium emenſus ad culinam tendebat, nullius ſalutione admiſſa; ad focum deniqve ſe omnes collocabant, domeſticis ſingulis aufugentibus, ibi mortui hi, qvoad ignis cineribus obduceretur, remanſerunt, deinde exceſſerunt. Qvolibet veſpere dum convivium duraret, hæc procedebant, exiſtimabant autem convivæ finitô convivio prodigia hæc deſitura: verum longe aliter evenit, nam iis abſcedentibus cum domeſtici pro more focum accenderent, Thoroddus cum ſociis ad focum conſidebat, erant enim omnes uvidi, manibusqve aqvam veſtibus exprimebant, iis autem con-

conſidentibus, Thorer Vidleggus ex oppoſito cum ſuis ſociis pulverulentis omnibus, numero totidem ſe collocabat, veſtibusqve qvaſſatis, pulverem in Thoroddum ejusqve ſodales excutiebat, Domeſtici autem omnes eo veſpere ſedibus ſuis depulſi, nec luminis ullum habuerunt. Alia domo veſpere ſeqvente ignis accenſus eſt, eo enim non venturos ſperabant, verum eodem qvo antea tenore ſe gerebant. Tertio veſpere, auctore Kiartano, oblongus focus in culina inſtructus eſt, ignisqve ſuccenſus: in parva autem domo cibaria cocta ſunt; id autem profuit, neqve enim domeſtici tunc inqvietabantur. Thoroddus autem cum ſuis culinam occupabat. In acervo piſcium piſces deſqvamari per noctes audiebantur, aſcenſo igitur acervo prominens ibi cauda ambuſta vitulinæ inſtar, nigraqve conſpiciebatur, qvem qvidam inſiliens corripuit eamq; ad ſe trahere nitebatur, aliosqve ad idem faciendum inclamabat, omnes utriusqve ſexus domeſtici eam attrahendam conccurrebant, verum

rum ne loco qvidem ſe dimoveri patiebatur, mortuaqve viſa eſt; cum autem vires maxime intenderent, elapſa ſubito è manibus eorum volas eorum cute nudavit, exinde nulla iſtius veſtigia apparuerunt, ut autem piſcium acervum deſtruebant, ſingulos deſqvamatos deprehenderunt. His peractis Thorgrima Galdrakinn ſev venefica gena morbo ſubito correpta deceſſit, ſita autem in collegio mariti ſui conſpiciebatur. Et jam morbus ſecundo renovabatur, poſtqvam cauda apparuit, pluresqve fœminæ qvam mares obibant. Sex eorum morbus ſimul abripuit, alios autem mortui domo exigebant. Ex triginta familiaribus domeſticis, qvi proximo autumno vivebant, ſeptem menſe Goa (cujus pars Februario, pars Martio reſpondit) reſidui erant. Hoc rerum ſtatu Kiartanus ad avunculum ſuum Snorrium Curionem profectus conſilia ejus exqvirit. Is ſacerdotem ſibi à Giſſure Albo miſſum cum Thordo Kauſio filio ſuo ſex aliis comitato cum Kiartano ablegavit, ſvaſitqve, ut

ut perizomata vestesqve omnes lecti Thorgunnæ incenderent, omnes autem mortuos vivis infestos ad judicium citari, sacerdotem autem ut sacra peragere, aqvam consecrare, domesticos á peccatis absolvere dignaretur, rogavit. Vespere qvi præcessit festum Purificationis Divæ Virginis in Frodam perventum est, viciniqve in via collecti, inqve comitatum adsciti; sub eorum adventum focus cibis coqvendis incensus erat. Thuridem villæ dominam morbus tunc invaserat ejus generis, qvo reliqvi perierant. Kiartanus culinam ingressus, carbones foco exemit, ibi patrem Thoroddum more suo, cum sodalitio foco assidentem perspexit, egressus lectum apparatumqve omnem Thorgunnæ diruit, vestesqve & ornamenta omnia igne cremavit; mox Thorerem Vidleggum, Thordus autem Kausius Thoroddum in jus vocavit, qvod absqve permissu alienam domum invaserint, hominesqve & vita & viribus orbassent. Citabantur deinde omnes, qvi ad focos sedebant; judices deinde præ foribus

bus constituti omnisqve actio ut in foro judiciali instituta, testes probationesqve productæ, inqve judicio repetitæ, sententiaqve definitiva lata. Qvo peracto Thorer Vidleggus exsurgens dixit: Hic permansi, qvoad licuit; perqve eas fores egressus est, ubi judicium constitutum non erat. Mox in opilionis caussa sententia pronunciata, qvam cum audivisset exsurgens dixit: Exibo nunc, credo etiam oportuisse prius. Thorgrima autem Galdrakinn sententia sua audita: Sedimus dum poteramus, respondit; atqve hoc dicto egressa est. Singuli hoc modo lite pulsati sunt, postqvam aliqvid elocuti essent, egrediebantur, inviti tamen, ut eorum verba manifestabant. Postremus Thoroddus prædii dominus judicio condemnatus est, sententiâqve auditâ, surgens: Pauci, inqviebat, reliqvi sunt; omnes fugiamus. Atqve ita ultimus domo egressus est. Deinde Kiartanus cum reliqvis domum ingressi sunt, sacerdos autem lustrali aqva singulas domus partes aspersit, seqventiqve die missam ibi sacraqve

qve

qve celebravit, nec poſtea mortui illos amplius infeſtarunt, Thuridisqve domina è morbo convaluit. Hic diaboli præſtigias efficaciamqve in iis, qvi vel veræ religionis expertes ſunt, vel minus in fidei articulis informati, animadvertere licet: id enim tale in inſula illa, poſtqvam vera Evangelii lux oborta cives illuminavit, contigiſſe, nunqvam legimus.

Q

fecerim
aliæ pof
lum cir
utrasqv
das relin
Vinland
fuit, cœp
tius exa
fertilitat
hi conve
qvam v
Septentri
à Clariss:
ta, ad ma
hunc, D
terpretati
cum uter
lis adstrič
qvàm ego
authoris
licet latitu

ADDENDA.

pag. 7.

Qvod verteram, ſolem in Vinlandia circa ſolſtitia ad horam nonam oriri, tertiam occidere, id cur ita fecerim, reddam rationes: cum autem aliæ poſtea occurrerent, qvæ mihi ſcrupulum circa hanc qvæſtionem moverant, utrasqve candido Lectori perpendendas relinqvam. Poſtqvam enim hæc Vinlandia typis impreſſa mihi reſtituta fuit, cœpi hæc iterum iterumqve diligentius examinare, eò qvod ſitus terræ cum fertilitate, qvæ hic deſcribitur, minus mihi convenire viſus eſt, præſertim poſtqvam verſio Svedica hiſtoriæ Regum Septentrionalium Titulo Heimskringla, à Clariſſ: Johanne Peringskiold publicata, ad manus meas pervenit; locum enim hunc, Doctiſſimi Gudmundi Olavii interpretationem ſecutus, aliter transſtulit, cum uterqve, utpote interpretum regulis adſtricti, verba verbis reddituri aliter, qvàm ego, eum aſſecuti ſunt, nec tamen authoris ſenſum magis collinearunt, qvi licet latitudinem terræ ad nullum certum

 lineæ

lineæ æqvinoctialis gradum referat, ex ortu tamen & occasu brumali haud obscurè colligendum reliqvit, reliqvissetqve accuratius, si diligentius descriptum accepisset, verbis qvidem perspicuis, ut mihi videbatur, usus est, qvæ editionis Svedicæ cap. CV. pag. 331. ita sonant: Meira var þar jafndægri enn a Grænlandi eda Islandi, sol hafdi þar eyktarstad, og dagmalastad um Skammdeigi. Horum sensum Clariss. Arngrimus Jonas Gronlandiæ suæ cap. 9. his verbis enodat: Hyems ibidem nulla, aut frigus, aut bruma, qvalis in Islandia aut Gronlandia; sole in ipso solstitio hiberno horas circiter sex (sciatericis enim destituebantur) supra horizontem commorante: qvem & ego longè prius, qvàm illam inspexi, pariter assecutus sum, primo ex informatione (si tamen illius mentem rectè accepi) Bryniolfi Svenonii, Episcoporum Skalholtinorum ad sua usqve tempora omnis ætatis doctissimi, & sine pari, ad qvem à Clementissimo Domino meo, Regum optimo, FRIDERICO TERTIO ad addiscendam difficiliorum vocum phrasiumqve

siumqve

ſiumqve antiqvarum genuinam ſignificationem, cum regiis literis Anno 1662 juvenis miſſus fui, deinde ex relatione ortus ſolis ad ejusdem occaſum, ut mox monſtrabitur. Jam Peringskioldi interpretationem excutiam. Dies qvoqve (inqvit) ibi longior, qvàm in Grönlandia aut Islandia, qvippe ſol ibi augmentorum ſpatia habebat, diurnumqve apparebat lumen circa jentaculi tempus (hora ſexta vel ſeptima) cùm breviſſimus eſſet dies. Nihil ex hac explicatione certi de ſitu terræ diſcimus. Impoſuit Peringskioldo vox eykt, qvæ trium horarum ſpatium vulgo denotat, alio autem ſenſu horam à meridie tertiam, qvæ alio nomine Non, indigitat. Priori ſenſu mentem authoris exportaturus nihil peculiare monſtravit; neqve enim ſoli magis ibi augmentorum ſpatia, qvàm alibi, competunt; nec de diurno lumine, id eſt, crepuſculo matutino, verbum hic ullum, ſed de ortu ſolis & occaſu agitur; nec ut puto jentaculi tempus Islandis ad horam ſextam vel ſeptimam in uſu, ſed ad horam ubiqve nonam, qvam Dagmal appellant. Ego

verba authoris hoc modo latinè verterem: Continuò ibi (in Vinlandia) brumales dies, qvàm in Gronlandia aut Islandia longiores, ſol ibi horam tertiam poſt meridiem, & nonam antemeridianam attigit: hic occaſus & ortus termini ita explicantur, ut ſi vel maximè vocabulum eykt poſteriori ſenſu ignoraretur, tamen ex connexione ortus cum hora nona antemeridiana & ſignificatione vocis Dagmal, qvod eam ſemper denotat, tum etiam ejusmodi ortus relatione ad occaſum, ejusqve connexione cum hora tertia, facilè poſſit erui.

Hæc qvoqve ex antiqva partitione diei naturalis inter Islandos recepta confirmantur: in octo enim partes diſtributa eſt, pro manſione ſolis in ſingulis. Nattmal enim appellant, dum ſol ad caurum, Lagnætte, dum ad ſeptentrionem, Otta, ſeu Rismal, id eſt aurora ſive ſurgendi tempus, dum ad cæciam, Midur morgun, dum ad evrum, Dagmal, dum ad vulturnum, Hadeigi, dum ad notum, Non, dum ad africum, Miduraftan, dum ad zephyrum moratur.

His

His confisus rationibus, Vinlandiæ situm Estotilandiæ aptavi: verum cum proventus terræ illi cœlo minus convenire, iterum atqve iterum cogitavi, versionem Svedicam cæpi accuratius examinare, inprimis in significationem verbi Eykt diligentius inqvirere, suspectans eam interpreti Sveco imposuisse: cumqve in nullis eam lexicis, præter Gudmundi Andreæ, ibiqve tantum in priore sensu notatam animadverterem, antiqvissimum Islandicæ gentis jus Ecclesiasticum, titulo Kristinrettr, cæpi evolvere, ex cujus cap. IX verba ipsa adscribam: Ver skulum hallda Laugardag enn siounda „ hvern nonhelgan, sa er næst Drottins- „ deigi firir, þa skal ei vinna upp frâ eykt, „ nema þat er nu man ec telia, þat a at „ vinna allt er drottinsdag a at vinna. þa „ er eykt er ut sudrs ætt er deilld i „ þridiunga, og hefir Solinn geingna „ tvo luti, enn einn ogeingin. Hæc ita „ vertimus: Nos diem Sabbathi septimum qvemqve ad Nonam sacrum habebimus, is Dominicam proxime præce-

ce-

cedit, tunc ab hora eykt non licet operari, nisi iis qvæ jam referant: tunc operandum est iis omnibus, qvæ dies Dominica exposcit. Eykt vocatur, cum plaga cœli inter meridiem & occidentem in trientes distribuitur, solqve duas partes confecit, tertia vero restat. Perspicuis verbis, scripseram, descriptionem Vinlandiæ hæc exposuisse, jam vero comperior relationem eam implicuisse, qvam præsens locus etiam impeditiorem fecit: vox enim Non tertiam horam pomeridianam & in Islandia & olim apud Anglo-saxones denotabat, qvam vocem vel ab instituta Christiana religione, vel lata hac ipsa lege, omnis ætas in Norvegia probavit, hodieqve ad eam diebus Saturni feriantur, qvam præsens qvoqve locus illustrat, cùm sacra à Non incipere, & ab Eykt operibus vacare præcipit; inde qvidam colligere velit Non & Eykt esse synonyma, denotareqve horam toties memoratam. Qvantum verò ab hac sententia ipsissima ejusdem descriptio dissentiat, nemo non videt: spatium enim qvo sol à meri-

meridie in occidentem percurrit, sex horas reqvirit, ex qvibus singuli trientes duas constituunt, bes desinit in horam qvartam pomeridianam, per qvam si Eykt & Non intelligenda veniunt, ruit primo antiqvissima receptissimaqve horarum distinctio, qvarum singulæ canonicarum more tres vulgares horas complectuntur, ruit connexio cum hora Dagmal, qvæ antemeridianam nonam denotat; non enim consistit, solem in ipsa bruma hora qvarta pomeridiana mergi, nona verò antemeridiana emergi, qvod octavæ competit, diemqve ab ortu ad occasum in octo horas extendit. Si igitur voces Eykt & Non idem sunt, qvartamqve horam significant, Dagmal certe non ad nonam, sed octavam exaltandum erit, & per conseqvens Vinlandia gradui 49 subjacet, brevissimumqve diem octo horis dimetitur, qvod certe cœlum iis, qvæ ibi proveniunt, magis qvàm Estolandiæ convenit. Legimus apud Romanos Nonam non semper eandem recepisse significationem: interdum enim meridiem, ut apparet ex antiqvis Maneriorum membranis, significabat, at Nona horologi-

logiorum supremam antiqvissimis temporibus, de sole jam occidente denotabat (vid. Hofm. lexic. in voce Nona); pari modo etiam apud nos diversas à tertia pomeridiana horas significare potuit. De voce Dagmal suffragatur Gudmundus Andreas in suo lexico, per qvam non ex recepto usu horam nonam, sed octavam antemeridianam intelligit, qvod apprimè cum descensu solis ad qvartam pomeridianam convenit; nec dubito, qvin aliqvam authoritatem secutus hæc scripserit; unde verò habuerit, mihi nondum liqvet: qvicqvid sit, laudati codicis explicatio invictam authoritatem sibi vendicat, qvæ vocem Eykt per qvartam horam interpretatur, sive illa cum voce Non sive minùs coincidat. Ego, ut dixi singula ingeniosi lectoris judicio examinanda committo, atq; inprimis perpendendum, an ab hora tertia, id est Non, præces ad horam qvartam publicæ celebratæ, inde à qvarta, eykt, feriæ cæptæ fuerint, qvô positô, singula subsistunt; terramqve, qvæ hodie Terre Neuve, sive Nova Terra, aut adjacens ei continens in ambitu Canadæ ad imperium Gallorum redacta est, veterem Vinlandiam agnoscimus; si verò situs locorum, qvi hic describitur, accuratius cum habitu terrarum illarum conferatur, ab iis, qvi eas vel incolunt, vel ex professo lustrant, non dubito, qvin omnia planius inttelligantur.

Pag.

Pag. 8.

Lin. ante penult. post vocem replevit adde: Erant ibi agri tritici sponte feraces, arboresqve qvas Mausur appellant, ex singulis qvædam domum, deferenda secum desumserunt, lignaqve aliqvot tantæ molis, ut struendo ædificio sufficerent.

Pag. 46.

Post lin. primam hæc legantur. Similis historia apud Dithmarum Episcopum Mersburgensem chronicorum libro septimo exstat.

Pag. 69.

Lin. 6. hæc adde. Postqvam hæc scripsi, communicata mecum est Heimskringla seu Historia Regum Septentr: interprete Joh. Peringskiold, Stockholmiæ 1697. impressa, reperioqve à Cap. 103. ad Cap. 115. qvæ in neutro exemplari autentico Kringla aut Jöfraskinna, ædis SStæ. Trinitatis reperiuntur, sive ex exemplaribus Historiæ Olafi Triggvini sive aliunde desumpta.

INDEX
Rerum memorabilium,

A.

Albania sive alborum Regio, pag. 63
Est Irlandia magna. pag. 69. conf
Præfat.

Americæ primus inventor qvis fueri
vid. Præfat.

Author in Islandiam ad Brynjolfum Sve
nonium missus, & qvare? vid Add.

B.

Biarnius Herjolfinus occasionem inven
tæ Vinlandiæ dedit. 3.

Biarneya insula. p. 50.

Biörno Breydvikensium athleta. p. 75.
conf. anteced.

Bremensis (Adami) de Vinlandiâ relati
castigata. P. 66. seqq.

Brynjolfi Svenonii laus. vid. Add. ad eum
author missus ibid.

C.

Centuria apud antiqvos septentrionales
qvanta. p. 50.

Columbus (Christoph.) vid. Præf.

D. Dag

D.

Dagmal qvæ diei hora apud Islandos vid. Add.

Diei naturalis partitio apud Islandos ibid.

Dies in Vinlandia qvanti. ibid.

E.

Eikt qvid ſit. vid. Add.

Eikt & Non an Synonyma. ibid.

Eiricus Rufus moritur. 14.

Eiricus Grönlandiæ Epiſcopus in Vinlandiam profectus. 71.

F.

Fidei ſervatæ rarum exemplum. 64.

Fortunatus (Leifus) vid. Leifus.

Frislandia an extiterit unqvam Norvagis ſubjecta. vid. Præfat. ejus urbes ſecundum Mercatorem. ibid.

Frodarenſia prodigia maxima 84. ſeqq.

G.

Germani olim auſtrales dicti. 4.

Gudlaugus Gunnlaugi filius in ignotam terram propulſus. 72. ope ſenis anonymi liberatus. 74.

Gunnlaugus Monachus ſcriptor Hiſtoricus. 65.

H. Han-

H.

Haukus Nomophilax 64. ejus genus à Karlsefnio deductum. Pag. 65.
Helgius & Fimbogius Vinlandiam petunt. 23.
Hellulandia inventa. 5.
Herjulfus Herjulfsnesiæ Eponymus. 1.
Horæ Canonicæ apud Islandos qvænam. vid. Add.
Hvitramanna land. v. Albania.
Hyems in Vinlandia qvanta. vid. Add.

I.

Jon Episcopus Saxonicus in Vinlandiâ Christianismum propagans morte mulctatur. 71.
Irlandia magna sev Albania. 69.
Irlandia duplex. ibid.
Islandorum partitio diei naturalis. vid. Add. eorumdem horæ canonicæ. ibid.

K.

Karlsefnii in Vinlandiam profectio. 18. cum Skrælingis mercatura. 20. in Islandiam reditus 28. Progenies, 29. conf. 65. iterata in Skrælingos profectio, 54. cum iis commercia 56. Bellum, 57.
Kialarnes, 11. 50.
Krossanes, 3.
Kristinnrettr, antiqvissimum Islandorum jus Ecclesiasticum, citatur & explicatur, vid. Add.

L.

Leifus de Brattahlide. 4. Hellulandiam & Marklan-

lan-

landiam invenit, 5. Fortunatus dictus 9. ejus in Hæbudas & inde in Norvagiam ad Olafum Tryggvinum profectio 30. Vinlandiam invenit, 6. In Grönlandia Christianam religionem feliciter propagat. 33.
Leges Norvegorum & Islandomm priscæ de celebrando Sabbato, vid. Add.

M.

Mausr ligni genus prætiosum, 28. 32.
Marklandia inventa. 5.

N.

Non Islandis qvid! vid. Add. an Non & Eikt sint synonyma, ibid.
Nova terra, vid. Præf. & Add.
Nova Francia, ibid.

O.

Otta Islandis qvid, vid. Add.

P.

Peringskioldi (Joh.) versio Svedica historiæ Regum septentrionalium vid. Præf. & Add.
Pix Grönlandorum qvalis, 63. 70.
Prodigia, 17. 43. seq. 79. 83.
Prodigia Frodarensia maxima, 84 seq.

R.

Reid, balænarum maxima, 19.
Rismal qvid, vid. Add.
Rudbeckius (Olaus) de dissensu scriptorum, vid. Præfat.

S, Scia-

S.

Sciatericis destituebantur antiqvi. Add.
Skrælingi, Passim. illorum & Samogedarum mores & ingenia similia vid. Præf. habitus corporis 55. cum Karlsefnio commercia, 20. 56. iis à Karlsefnio clades illata, 57.
Skrælingorum Reges duo, 62.
Straumseya insula., 51.

T.

Torbiörni Vivillici genus & educatio, p. 35.
Thorbiörgis sagæ habitus & artes veneficæ. 37.
Thorgunna fœmina Hæbudensis, 77. seq. ejus mirabiles exseqviæ. 83.
Thorhallus Venator 49. ejus idololatria 52. in Hiberniam propulsus ibi cum suis morte mulctatur, 54.
Thorsteinus Eirici Rufi filius 14. ejus laboriosum & irritum ad Vinlandiam iter 15. mors, 16. eo mortuô prodigium. 17.
Thorsteini alterius Eirici Rufi filii in investiganda Vinlandiâ irritus conatus 33. seq. inter ejus nautas contagio exorta 43. ejus mors prodigiosa, 44.
Thorsteinus Niger 15. seq.
Thorvalldus de Brattahlide Vinlandiam petit 11. eam lustrat. seqq. ejus cum Skrælingis conflictus 13. cædes, ibid.
Thorvalldus Eiricius ab unipede occisus, 61.
Tyrker Germanus, 4.

V.

inlandia inventa, pag. 5. ejus descriptio 6. seq. & 11. fertilitas ex vitibus & uvis 8. Vinlandia Christianâ religione imbuitur, 14.

Z.

eni fratres Veneti an primi Americæ inventores, vid Præfat.

EMENDANDA.

Pag. 13. lin. 7. lege effuse. Pag. 16. lin. 17. lege cum. P. 19. à l. 18. ad 24. expungantur qvæ parenthesi inclusa sunt. P. 20. l. 19. pro sæpe le-
e sepe. P. 22. l. 3. lege: qvoqve inusitatus ingra-
illorum &c. ibid. l. 10. lege commilitonis. l. 11.
ge exanimavit. P. 25. l. 15. lege capacioris. P. 28.
14. & 15. lege Wachholderbaum. P. 31. l. 21. le-
e Eyrbiggia. P. 34. l. 10 lege qvo. P. 38. l. 4.
ge vitreis. ibid. l. 22. lege villosas. P. 41. l. 9.
ge qvæsita. ibid. l. 21. & 22. lege omni. P. 43.
6. expungatur ultima liniæ syllaba. ibid. l. 13.
14. lege: Sigridis, concomitante uxore Thor-
eini Eiricii. Pag. 45. l. 16. cantionibus. P. 46.
9. lege lustralem. P. 49. l. 15. lege Thorval-
us. P. 50. l. 11. lege latæ ibid. l. 19. post vocem
arklandiæ punctum adde. P. 51. l. 23. lege
natum. P. 53. l. 11. lege dissidiis. P. 56. l. 8.
ox pannus commate notetur. P. 57. l. 24. lege
accu-

accurrentes. P. 62. l. 15. lege Skrælingorum. lin. 20. lege lingvam. P. 63. l. 18. lege forte. l. 19. lege: ullo ſtatus reſpectu. P. 65. l. 21. lege Thordis. P. 68. l. 18. & 19. lege promontorium. ibid. l. 11. lege inde. P. 69. l. 11. pro tridui lege ſex dierum. ib. l. 15. leg: pronepotem. ibid. l. 12. poſt vocem diſterminetur adde propeqve Vinlandiam eam conſtituunt. P. 72. l. 1. lege unâ voce Flatneſi. l. 6. poſt vocem filium adde cum ſociis. P. 77. l. 22. lege. pretioſis.

